

VASTUSED LAHTISTELE KÜSIMUSTELE

Ankeet sisaldas terve rea lahtisi küsimusi, kus vastajal oli võimalik oma arvamust avaldada ja ettepanekuid teha. Järgnevalt on ära toodud vastused nendele küsimustele, kusjuures vastuste sõnastust on mõnel puhul minimaalselt muudetud, et sõnastust korrektsemaks ja arusaadavamaks teha. Kui sarnast sõnastust esines mitmel korral, siis on vastuse esinemissagedus antud vastuse järel sulgudes.

A. Milliseid töid oleks korteris tarvis teha, et see vastaks puudele ?**Kuulmispuudega (16 vastajat):**

1. Ajutine üürikorter.
2. Ehitust jätkata.
3. Elan I korrusel ja ei ole rahul sellega, kuna kurdil on ohtlik elada I korrusel.
4. Inimesi on palju väikeses korteris. **(2)**
5. Korter vajab remonti - raha ei jätku. **(6)**
6. Meil on vaja faksi, et suhelda, sest ma ei kuule hästi.
7. Plastaknaid, arvuti internetiühendust.
8. Sõltub omanikust, kuidas suudab tagastatud majale remonti teha. Juurde oleks vaja gaasikütet ja vanni ning dušši. Hea oleks, kui saaks faksile digitaalliini.
9. Tahaks suuremat ja omaette korterit.
10. Valgus-märgutuld uksekella ja telefonihelina märkamiseks. Teleka, raadio kuulamiseks oleks vaja ehitada silmussüsteem, sest kui kuulan kõrvaklappidega, siis kaob teiste jaoks heli ära. Induktsioonisüsteemi.

Liikumispuudega (41 vastajat):

1. Ahi ja pliit võiksid olla kõrgemad.
2. Ahjud ja pliit on kehvast seisusest, ajavad suitsu sisse.
3. Dušši all olemiseks oleks tarvis käepidet seinale.
4. Käsipuud vannituppa. Kohandatud köök (näit mehaaniliselt teisaldatavad kapid).
5. Käsipuud WC-sse ja koridori.
6. Käsipuud. Vannituba vajab kohandamist liikumispuudega inimese jaoks. Vanni saamine on raske. Uksed on kitsad ratastooli jaoks. Uksepakud oleks tarvis ära võtta.
7. Käsipuude paigaldamist. **(2)**
8. Koridoris oleks vaja kaldteed.

9. Korterite remondiks ja kohandamiseks vajalikud rahalised summad puuduvad. Alates 1990.a ei ole teostatud isegi vajalikku sanitaarremonti. Korterite ümberehitamine meie perekonnas (2-le invaliidile) tähendaks väga palju, kuid siiski ei tuleks enam laste koolitamisega toime. Vajaksime invaliidide korterite rahalist toetust, et kas või WC pott ja vann välja vahetada, mis praeguste invaliidsuspensionidega ei ole mõeldav. EPÜ võimaldas iga 5 aasta möödudes vajaliku korterite remondi toetuse.
10. Laiendada uksi, uksepakud on kõrged, ei saa vabalt ratastooliga liikuda. Puudub vesiklosett ja dušš.
11. Lävepakud ära ja ukсед laiemaks.
12. Lift majja. Kohandada WC ja vannituba (st ehitada suuremaks, paigaldada käsipuud, välja lõhkuda vann ja ehitada dušinurk või paigaldada vannitõstuk). Kohandada köök.
13. Lihaste kõhetumise tõttu ei saa enam üle ukse lävepakude.
14. Oleks vaja ära võtta alumised uksepiidad ja teha suuremaks WC ja vannituba ukсед, et pääseks sisse. Vann ja kraanikauss võiksid olla üles-alla tõstetavad.
15. Oleks vaja dušširuumi, suuremat elamisruumi. Korteriolud ei võimalda ratastoolis liikumist (väike ruum, kitsad ukсед), kaldtee puudub majja sisenemisel.
16. Oleks vaja igasuguseid vahendeid kinnihoidmiseks ja edasiliikumiseks.
17. Oleks vaja pesemisvõimalusi, vesi peaks sees olema. Ahiküte tekitab raskusi, sest puid on raske hankida ja sisse tuua. Pesumasin(automaat) peaks olema, kuid rahalised võimalused selleks puuduvad.
18. Pesemisvõimalus puudub. **(2)**
19. Puudub pesemisvõimalus, ruumikitsikus.
20. Reguleeritavad kapid-riiulid. Vaja on abiseadmeid, et saaksin ühekäelisena toitu valmistada. Pesemisvõimalust.
21. Remonti oleks vaja teha, kuid selleks ei jätku rahalisi vahendeid. **(2)**
22. Trepilifti (II korrus); reguleeritava kõrgusega kapid; WC ja vannituba ukсед laiemaks.
23. Tualetis puudub seinale kinnitatud käetugi.
24. Vaja oleks lifti. Väljumiseks oleks tarvis kaldteed. Ukсед peaksid olema laiemad (nt vannituba ja WC).
25. Vajalikud oleksid käetoed seintele koridoris, väliskoridoris, tualetis, ka vannist tõusmiseks.
26. Välis- ja sisetrepile käsipuud.
27. Välistrepp kohandada ratastoolile; Koridoris ja korteris (köögi ja toa vahel) lävepakud likvideerida; Ukсед laiemaks.
28. Välistrepp lagunenu.
29. Väljapääsuks on kaldteed ja käsipuud vajalikud. Pääs rõdule.
30. Vannis käimiseks peaks olema käsipuud, vanni saamine raskendatud. Eluruumides liikumiseks vajalikud abivahendid - käsipuud, uksepakud ära võtta, põrand ei tohi olla libe, eriti linoleum, parkett.
31. Vannitõstuk.
32. Vannituba ja WC oleks vaja kohandada liikumispuudega inimese sõbralikuks. **(5)**

33. Vannituba on vaja ümber ehitada, ukсед on kitsad, ei mahu ratastooliga. vannituppa (uks vahetada, vann välja viia, sest ei saa vanni. Duššinurk ehitada).
34. Vannitoa ja rõdu kohandamine; aknad välja vahetada.

Nägemispuudega (20 vastajat):

1. Ainuke raskus on gaasipliit - peab mitu korda kontrollima, kas tuli sai põlema.
2. Kodumasinatel võiks olla pimedatele vastav kohandus (nt pesumasinal pimedate kirjas, kuidas toimida).
3. Korter asub 5. korrusel ja on väga raske treppidest käia, sest lisaks nägemispuudele on veel kõrgvererõhk jm haigused (ühepoolne halvatus).
4. Lisada valgusteid, avaramad aknad.
5. Märgistusi, sobivamad kapid, käepidemed.
6. Müra summutamiseks oleks vaja pakettaknaid.
7. Muretseda tehnilisi vahendeid, mis korvaks vaegnägemist oma majapidamistöodes.
8. Oleks vaja aknad vahetada - raha selleks ei jätku
9. Oleks vaja uued aknad vahetada, et tuul sisse ei puhuks. Koridori valgustus võiks töötada õigel ajal. Välisuksel peaks olema lukk.
10. On töid, mis vajavad kõrvalabi, nt aknapesu, remont. Koristamisel peaks keegi nägija tehtud töö üle vaatama.
11. Remont tuleks teha ja ukсед vahetada, eriti rõdul.
12. Remonti oleks vaja teha, kuid selleks ei jätku rahalisi vahendeid.
13. Remonttöid, mis lubavad abikaasal ka ratastooliga liikuda (ukсед laiemaks jne).
14. Rohkem valgust. Vajalik on välisseina remont ja lisada juurde üks keskkütteradiaator.
15. Ruumipuudus, maja seinad on väga läbikostvad. Külma. Puude hankimine ja sisse toomine on raske. Pole omaette kööki ega omaette pesemise võimalust.
16. Tähistada ruumid, uksekohad erinevate materjalide, värvidega.
17. Tarvis oleks vannituba, veega WC-d, köögivalgustid ja sisseseade käepärasemaks muuta, parandada veetorud.
18. Toad peaksid olema isoleeritud. Invaliidile on köök liiga väike, WC pott on põiki vanni poole ning seda on väga raske kasutada. Parkett on lahti ja suured vahed teevad liikumise raskeks, seda on väga raske koristada. Öhuakna avamine (ülalt alla) on raske ja ohtlik.
19. Vahetevahel on ühiselamus jahe.
20. Vaja oleks kanalisatsiooni ja keskkütet - vee väljavedamine ja ahjude kütmine on raske.

B. Mis on koduseinte vahel Teie kõige suuremaks probleemiks ?

Kuulmispuudega (26 vastajat):

1. Hädaabi kutsumine, faksi saatmise võimalus puudub.
2. Korter on liiga väike, laps elab vanavanemate juures
3. Korterit remont (12)
4. Korteri ei ole vett, pesemisvõimalused viletsad.
5. Kuulmise tõttu ei saa telefoni kasutada
6. Lõpetada maja ehitus
7. Maja ehitus on pooleli aga katus peal ning elame
8. Mittekuulmine, helide märkamine. Ei saa osa informatsioonist, mis saadakse kuulmisega. Telefoniga suhtlemine on probleem, sest pole võimalik suult lugeda.
9. Ruumipuudus (2)
10. Sanitaartoad euroremontida
11. Toa remont
12. Toa remont ettevõtte poolt
13. Uut korterit soovin
14. Vana puumaja, seinad läbimädanenud.

Liikumispuudega (59 vastajat):

1. Ahjupuude toomine.
2. Akende pesemine väljastpoolt. Ahjupuude valmistamine ja ahju kütmine.
3. Depressioon.
4. Ei saa iseseisvalt vannituppa ega pesema.
5. Ei saa ratastoolis igale poole. Liiga vähe privaatsust.
6. Ei tule toime korteri remondiga
7. Ei tule toime puude toomisega ja dušširuumis käimisega, kuna pole vastavalt kohandatud (kõrge aste)
8. Järsk trepp.
9. Kapid ja riiulid, mis asuvad kõrgel.
10. Käsipuude puudumine vannis, WC-s, koridoris.
11. Kodurahu (lutikaid täis naaber).
12. Kodust väljasaamine. Lifti puudumise tõttu on pere ja muude inimestega suhtlemine häiritud (II korrus).
13. Kõrgel paiknevad riiulid (nõude riiul) - kättesaamine sealt raske. Kardinate vahetus, akende pesemine.
14. Koristamine.
15. Koristamine ja pesu pesemine.
16. Koristamine, akende pesemine, toiduainete koorimine ja tükeldamine, pesu väänamine.
17. Korter asub liiga kõrgel korrusel, ei ole lifti.
18. Korter on liiga väike, ruumi on vähe, uut ahju oleks vaja.

19. Küttepuude muretsemine ja tuppatoomine.
20. Lävepakud ratastooliga või keppidega liikumisel.
21. Libedad põrandad, suhtlemisvaegus.
22. Ligipääsetavus - ratastoolis olevad sõbrad ei pääse minu poole ja mina ei pääse nende juurde.
23. Liiga palju energiat nõuab korterist välja pääsemine.
24. Majanduslik kitsikus.
25. Majanduslikud võimalused puuduvad selleks, et paigaldada ja kasutada internetti
26. Majas liikumine, sest puudub tasakaal.
27. Olen hädas toimingutega, mis vajavad üheaegselt kahe käe tegevust.
28. Perekonnast lahusolekul ei saa teha ise vajalikke majapidamistöid.
29. Pesemisvõimaluse (vann, dušš) puudumine. **(2)**
30. Puude ja küttematerjali toomine ja prahi väljaviimine - eriti talvel.
31. Puude toomine ja ahju kütmine.
32. Puude toomine, vee, kanalisatsiooni ja WC puudumine. Üüri kõrge hind.
33. Puudub enda kui ka pesu pesemise võimalus.
34. Puudub pesemisvõimalus.
35. Raskused puude muretsemise ja kütmisega. Pesemisvõimalused puuduvad.
36. Raskused trepist käimisel - 3. korrus, jalg teeb valu trepist käimisel.
37. Ratastooliga liikumist takistavad uksepiidad ja kitsas esik. Ei pääse ratastooliga vannituppa ega tualetti.
38. Remondi tegemine.
39. Ruumi võiks rohkem olla, kui oleks ahiküttega korter.
40. Saan inimestega vähe suhelda. **(2)**
41. Sauna puudumine.
42. Talvel ei pääse kodust välja (liikumine talvel raskendatud).
43. Tualetis ja vannis käimine.
44. Üksindus **(4)**
45. Üksindus. Halvatuse tõttu on tugev kõnehäire - vestlemise-rääkimise võimalus puudub.
46. Ülevalt kapist ei saa asju kätte.
47. Üürivõlg ei lase magada.
48. Väga lärmakas naaber.
49. Vähe ruumi. **(3)**
50. Välja saamine, suhtlemine; Oleks tarvis puldiga televiisorit.
51. Vanematega koos elamine.
52. Vann ja WC on ühes ruumis.

Nägemispuudega (37 vastajat):

1. Akende pesemine, koristamine.
2. Akende pesemine, triikimine, seoses halva nägemisega.
3. Akende pesemine; sagedased veeavariid. Remondi tegemine on kallid.

4. Akende pesu ja üldkoristus, et keegi vaataks tehtud töö üle, kes näeb.
5. Akende pesu; Koristamisel teatud töödel (suured pinnad, kust käega ei tunne).
6. Aknapesu, põranda puhtuse hoidmine.
7. Depressioon.
8. Koduseinad - tegevuseks puuduvad võimalused.
9. Korteris on ruumipuudus.
10. Kui on vaja riideid parandada või õmmelda, vaipade kloppimine, akende pesemine.
11. Majanduslikud raskused on kõige suuremaks takistuseks.
12. Mugavused puuduvad.
13. Oleks vaja pesumasinat.
14. Oleks vaja remonti teha vastavalt oma puudelisele vajadusele, kuid raha selleks ei jätku
15. Õmblemine, akende pesemine, asjade leidmine.
16. Õmblemine, elektritööd.
17. Õmblustöö, parandamine.
18. Privaatsuse puudumine. **(2)**
19. Puudub rahu, tahaks vahel üksi olla, kuid seda võimalust pole.
20. Puudub telefon, kõrge korrus -5.
21. Puudub veemõõtur (veearve tuleb suur).
22. Puudub ventilatsioon.
23. Raha.
24. Remondi tegemine. **(2)**
25. Remondi tegemine, elektritööd.
26. Remonti oleks vaja teha aga raha ei jätku. **(2)**
27. Ruumipuudus.
28. Ruumipuudus, ahju kütmine ja puude sissetoomine, omaette köögi puudumine.
29. Suhtlemise kvaliteet ei rahulda.
30. Tegevuse leidmine.
31. Üksindus.
32. Üldkoristamine, parandamine.
33. Vajalike remonttööde edasilükkumine rahapuudusel.
34. Vett pole. Küttepuude tegemine on suurim probleem.

C. Kas Teil on hobisid või harrastusi ?

Kuulmispuudega (68 vastajat):

1. Aiatöö. **(2)**
2. Arvuti, meeldib internetis surfata. **(2)**
3. Autoga sõitmine. **(2)**
4. Fotograafia.
5. Jalgpall. **(2)**

6. Jalgrattasõit, toidu valmistamine, käsitöö, muusika, aiatöö.
7. Judo.
8. Judo, korvpall, jalgpall, arvuti.
9. Käin jõusaalis.
10. Kalapüük. **(2)**
11. Kalapüük, auto remontimine, ehitustööd.
12. Kalapüük, noole viskamine.
13. Kalapüük, orienteerumine.
14. Kalapüük, TV vaatamine.
15. Käsitöö.
16. Käsitöö, kudumine.
17. Käsitöö, lilleseaded.
18. Käsitöö, õmblemine.
19. Käsitöö, raamatute lugemine, ujumine, kokandus.
20. Kergejõustik, ujumine, tervise liikumine.
21. Kirjandus.
22. Korvpall. **(3)**
23. Korvpall, jooksmine.
24. Korvpall, jalgpall, keegel.
25. Korvpall, kirjandus. **(2)**
26. Korvpall, male, kalapüük, kergejõustik
27. Korvpall, noole viskamine.
28. Korvpall, võrkpall.
29. Korvpall, võrkpall, jalgpall.
30. Korvpall, võrkpall, ujumine.
31. Lugemine.
32. Lugemine, aeroobika.
33. Lugemine, jooksmine, ujumine.
34. Lugemine, kalapüük.
35. Lugemine, käsitöö.
36. Lugemine, korvpall, võrkpall. **(2)**
37. Mitmekülgne sport, kalasport.
38. Mööbli valmistamine.
39. Muusika kuulamine, sportimine. **(2)**
40. Noole viskamine, korvpall.
41. Õmblemine. **(3)**
42. Õmblemine, aeroobika.
43. Õmblemine, kudumine.
44. Õmblemine, looduses viibimine.
45. Õmblemine, tikkimine.
46. Pottsepatöö ja ehitustöö.
47. Rattasõit.
48. Ristsõnad, käsitöö.
49. Ristsõnade lahendamine, jalgrattasõit, vana mööbli restaureerimine jne.

50. Sat - TV vaatamine.
51. Sport, aeroobika, käsitöö.
52. Tervise liikumine, noole viskamine.
53. Ujumine.
54. Ujumine, tantsimine ja spordi tegemine.
55. Ujumistrenn ja kergejõustik.
56. Võimlemine, lugemine, kudumine, jooksmine.

Liikumispuudega (76 vastajat):

1. Ajakirjandus.
2. Ajalugu nii kirjas kui keeles.
3. Arvuti.
4. Arvuti, ajakirjandus, raamatud.
5. Arvuti, TV vaatamine, muusika kuulamine.
6. Arvuti; muusikat kuulata.
7. Auto-disain.
8. Bridž, reisimine, kino.
9. Bridžiklubi ja võistlusturniiridel osalemine..
10. Enda täiendamine, tehnika, remontimine, kunst puu-väljalõiked.
11. Filateelia.
12. Fotograafia ja käsitöö.
13. Hästi süüa ja õlut juua. TV vaatamine, raadio kuulamine, raske muusika, lugemine, ristsõnade lahendamine, telefonikaartide ja õllepurkide kogumine. Suhtlemine inimestega, nende ärakuulamine ja nõustamine.
14. Huvitab salapärasus ja müstilisus. Loen sellest palju.
15. Invasport, vaegurite ühing.
16. Jututuba, kunst, kontserdid, teater, reisimine.
17. Kabe, kaardimäng.
18. Kalastamine, autode ja tehnikaga tegelemine.
19. Kalastamine, jahilkäik.
20. Käsitöö.
21. Käsitöö - õmblen välja; reisimine; lugemine; Armastan sõpradele ja tuttavatele nõu anda ja aidata sisekujundust teha.
22. Käsitöö, lugemine. **(2)**
23. Kogun muusikat, jalgrattasõit, TV vaatamine, kontsertide külastamine.
24. Korralik huumorikogu; Kolleksioneerin roosidega postkaarte.
25. Kudumine. **(2)**
26. Kudumine, sport, taskukalendrite kogumine.
27. Lauatennis, muusika kuulamine, joonistamine.
28. Laulmine, invasport.
29. Lugemine. **(3)**
30. Lugemine, arvuti. **(2)**

31. Lugemine, käsitöö (kudumine, heegeldamine).
32. Lugemine, maalimine.
33. Lugemine, muusika kuulamine. **(3)**
34. Lugemine, muusika kuulamine, TV vaatamine.
35. Lugemine, ristsõnade lahendamine.
36. Lugemine, TV.
37. Meditsiinialane kirjandus.
38. Mööbli-disain, peenmehhaanika, kunstnikerdamine.
39. Muusika - teen ise viisi, sõnad ja esitan.
40. Muusika kuulamine.
41. Muusika, kino, teater.
42. Olen vabatahtlikult abiks usaldustelefonil.
43. Õmblemine. **(3)**
44. Raadio kuulamine, TV vaatamine.
45. Raamatud, käsitöö.
46. Raamatud, reisimine.
47. Raskejõustiku treener, spordikohtunik.
48. Reisimine.
49. Reisimine, käsitöö.
50. Reisimine, lugemine, teater, käsitöö.
51. Ristsõnade lahendamine. **(2)**
52. Ristsõnade lahendamine, ajalehe väljalõigete kogumine.
53. Ristsõnade lahendamine, raamatute lugemine.
54. Ristsõnade lahendamine, TV vaatamine.
55. Ristsõnade lahendamine, TV, raamatute lugemine.
56. Sport. **(2)**
57. Sport, muusika.
58. Sport, ristsõnade lahendamine, TV vaatamine.
59. Taidlemine, laulmine.
60. Tehnika.
61. Tehnikaalane kirjandus.
62. Trenn, ujumine, kangi tõstmine.
63. TV vaatamine.
64. TV vaatamine (poliitika), raadio kuulamine.
65. Võtan aktiivselt osa liikumispuuetega inimestele mõeldud spordivõistlustest (korraldab Eesti Invaspordiliit). TV vahendusel jälgin pallimänge ja motosporti.

Nägemispuudega (82 vastajat):

1. Aiandus.
2. Ajalugu, sport, esperanto.
3. Akordionimäng.

4. Arvuti.
5. Fotograafia, muusika.
6. Kalapüük, ristsõnade lahendamine, lugemine.
7. Kalastamine.
8. Käsitöö, kirjandus, aiatöö.
9. Käsitöö, kunst.
10. Kass(armastan loomi), kirjandus.
11. Keelte õppimine, psühholoogia, muusika, teater.
12. Kehakultuur, matkamine, ajalohuvi, kirjandus (kassetilt), muusika.
13. Kirjandus, keeled.
14. Kristlik kirjandus.
15. Kunst.
16. Laulmine.
17. Laulmine, kirjandus, loodushuvi.
18. Laulmine, muusika, kirjandus, teater, raadiotöö.
19. Laulmine, tantsimine, aeroobika.
20. Loodusehuvi.
21. Loodus-uurimine ja aiatöö.
22. Lugeda helikassetilt, muusika, aiatöö.
23. Lugeda pimedate kirjas või kuulata kassetilt, muusika kuulamine, muusika kassetide kogumine.
24. Lugemine (kassetilt kuulamine). **(4)**
25. Lugemine, muusika kogumine, koerte kasvatamine, sportimine.
26. Luuletamine, lugemine(helikassetilt), raadio, puutöö, jalgrattasõit (tandem).
27. Male, kabe, pillimäng.
28. Malemäng, sport, mälumäng, kirjandus.
29. Matkamine, võimlemine, heliraamatute kuulamine.
30. Muusika. **(4)**
31. Muusika isetegemine; akordioni, kitarri mängimine; kunst - maalimine, kipsimaal, siidimaal.
32. Muusika ja pillimäng, kirjandus kassetilt.
33. Muusika kuulamine ja salvestamine.
34. Muusika kuulamine, ansambelis laulmine
35. Muusika kuulamine, naljade kogumine, jalgrattaga sõitmine.
36. Muusika tegemine (bajaan, akordion, trompet, kitarr), muusika kuulamine, esperanto keel.
37. Muusika, klaverimäng, arvuti.
38. Muusika, laulmine.
39. Muusika, lugemine kassetilt. **(4)**
40. Muusika, matkamine, reisimine.
41. Muusika, musitseerimine.
42. Muusika, sport, kassetilt lugemine.
43. Psühholoogia, bioenergeetika, muusika, jalgrattasõit.

44. Puhkpilli mängimine.
45. Puhkpilliorkestri orkestrant, kehakultuur, aiatöö.
46. Puhkpilliorkestris osalemine, lugemine.
47. Püüan telekat vaadata, kus on palju looduse ja ravi saateid; Loen selle-
alast kirjandust.
48. Raadio kuulamine. **(2)**
49. Raadio kuulamine, muusika
50. Raadiotöö, poliitika, inimestega suhtlemine.
51. Raamatute lugemine, raadio kuulamine, teater.
52. Sõbrad.
53. Sport. **(3)**
54. Sport, muusika, luuletamine.
55. Sport, kalalkäimine, populaarteaduslike raamatute lugemine (kassetilt),
muusika.
56. Sport, kirjandus.
57. Sport, laulmine, tantsimine, matksmine.
58. Sport, lugemine, arvuti.
59. Sport, lugemine, käsitöö.
60. Sport, male, lugemine, loomad.
61. Sport, matkamine.
62. Sport, ujumisõpetus, tööl käimine.
63. Tantsimine, laulmine. **(2)**
64. Trummimängimine, kassettide lindistamine.
65. Ujumine.
66. Ujumine, aeroobika, muusika.
67. Ujumine, jalgrattasõit, süstasõit.
68. Ujumine, jõusaal, arvuti.
69. Võimlemine, jalgsikäimine, loodushuvi.

D. Millised kohad on linna tänavail liikumisel eriti ohtlikud või raskesti läbitavad ?

Kuulmispuudega (3 vastajat):

1. Peres on 6-aastane liikumispuudega laps ja ratastoolis liikumine on eriti keeruline. Ainult 1 korruseni ja sedagi siis, kui pole kõrgeid lävepakke. Auklikud kõnniteed, kõrged äärekivid ja suu ammuli vahtivad linlased.
2. Ristmikke on raske läbida, kui puudub valgusfoor. **(2)**

Liikumispuudega (69 vastajat):

1. Akadeemia ja Vanemuise ristil on võimatu teed ületada, tihe liiklus
2. Auklik ja porine tee. Talvel libedus. Kõrged kõnniteede äärekivid.

3. Avaturu turuhoone trepid on I korrusel kõndijale ohtlikud (vanurid, vaegnägijad). Peaaegu olematud on käsipuud tasapindade erinevuste vahel.
4. Bussi ooteplatvormid võiksid olla bussi esimese astme kõrgusel.
5. Bussi sisenemine ja bussist väljumine. Trepid, kus ei ole käsipuid. Kallakutel on kõndimine raskendatud.
6. Bussi sissepääsemine on raske.
7. Hansakeskuse esisel on täiesti võimatu liikuda, eriti talvel. Kaubamaja poolt Bussijaama poole minnes on valgusfoori aeg liiga lühike puuetega inimesele üle tee minekuks.
8. Kaarsilla ületamisega on probleem, kardan kõrgust.
9. Kaldteid on vähe või on need järsud. Kõnniteede äärekivid segavad. Eriti auklikud ja katkised kõnniteed on Annelinnas.
10. Kallakud ja trepid - alla on raske minna. Paljud trepid on käsipuudeta - need peaks olema. Talvel libedad tänavad - püüan võimalikult vähe väljas käia.
11. Käsipuudeta pargitrepid.
12. Kaubahalli alumisele trepile peab paigaldama käsipuud.
13. Kaubamajaesised bussipeatused on väga kitsad ja liikumispudelisel on väga raske tiptunnil bussile trügida. "Greif'i" raamatupoodi sisenemiseks on kõrged-järsud ja käsipuudeta trepid.
14. Kesklinnas Kaubamaja juures.
15. Kohad, kus ei ole kaldteid nt tänavate äärekivid.
16. Kõik kohad, kus on liiga kõrged äärekivid.
17. Konarlikud teed. Trepikäsipuud on vajalikud. Talvel on libedus ohtlik.
18. Kõnniteed auklikud kesklinna piirkonnas (Eha t, Ööne t), Rahu 8 (TPIK) esine plats.
19. Kõnniteede äärekivid on kõrged, bussi astumine ja mahatulek on kõrge; igasugused trepid.
20. Kõnniteede ebatasasus. Kõrged äärekivid (Tammelinna). Tihe liiklus Kesk-Kaare tn-s.
21. Kõnniteede kõrged äärekivid, trepid, killustikuga kaetud teed kogu linnas.
22. Kõrged äärekivid.
23. Kõrged äärekivid ja trepid, millel puuduvad käsipuud.
24. Kõrged kõnniteede ääred praktiliselt igal pool linnas.
25. Kõrged kõnniteekivid, trepid, kitsad ukSED ja pöördused, mitteligipääsetavad linnaliinibussid.
26. Kuna mul on tasakaaluhäired, siis on need trepid.
27. Libedad kaldpinnad (E-Kaubamajas) talvel ja vihmaga.
28. Libedaga on ohtlik Lossi tn ja Vanemuise tn.
29. Liigun väga vähe ja invataksoga.
30. Liigun vähe linnas, kuna puuduvad kaldteed üle ristmike sõites.

31. Liikumine on raske talvel - libedad liivatamata tänavad. Kõrged äärekivid.
32. Mäekallakutest on raske alla minna.
33. Mõisavahe tn kõnniteedel kaevuluukide kõrgused.
34. Munakiviteel ja konarlikul teel on raske liikuda, ka talvel libedaga.
35. Nt Veski tn ratastooliga sõites konarlik, auklik. Kuperjanovi-Veski ristmikul äärekivid väga kõrged, kaldtee puudub üldse.
36. Postimaja ukse poolses küljes on alati palju rahvast (ristmikul).
37. Probleemid on talvel, kui teed on lumest koristamata, libedus piirab oluliselt liikumist.
38. Raekoja plats - munakivid. Bussipeatused - kui buss jääb liiga kaugemale teeservast. Liivatamata teed talvel.
39. Raske on treppidest alla minna, kui ei ole käepidemeid
40. Raskused seal tee ületamisega, kus puuduvad valgusfoorid.
41. Raskusi valmistavad trepid (nt Kaubamajades ja mujal), peaks olema eskalaatorid.
42. Ratastooliga on raske minna hambaarsti juurde. Raekoja platsil liikumine- munakivid ja kõnnitee äärekivid kõrged. Variku poodi peab minema ringi, sest autode parkimisplatsi äärekivid on kõrged, mistõttu peab liikuma autoteel ja minema ringi. Araabia restorani ei saa ratastooliga sisse. Vaid vähestesse söögikohtadesse pääseb ratastooliga. Tartus ratastooliga liikudes peab kasutama abi.
43. Ratastooliga pole võimalik bussi siseneda.
44. Riia tn Hoiupanga trepp.
45. Riia-Aardla ristmik - tee on lai ja autod kihutavad.
46. Ristmike ülekäigukohad kaldteede puudumise tõttu. Olemasolevad kaldteed on sageli lagunenud, kuhu ratastool takerdub. Aardla-Võru ristmikul on kaldteed lagunenud ja liiga kitsad ratastoolile.
47. Ristmikud Annelinnas (käin väga vähe väljas).
48. Ristmikud, kus on väga tihe liiklus (Turu-Riia), Ka Riia mäel on tänava ületamine raske.
49. Sinika tänavalt Variku tänavale minek ja käimine on raske, kuna puudub kõnnitee. Kuna olen liikumispuudega, siis kasutan bussidele 1 ja 8 minekuks lühemat teed - üle raudtee, mis on raskendatud, eriti talvel.
50. Sinna, kuhu ei ole võimalik takistusteta minna, ma lihtsalt ei lähe.
51. Sõiduteede ületamine. Äärekivid, augud, katkine ja konarlik teekate.
52. Sõpruse pst ristmik.
53. Talvel kõik libedad kohad. Sageli on ka Raekoja plats väga libe. Suvel on linn väga tolmune.
54. Talvel kõnniteede libedus ja auklikkus - sellega kaasnevad luumurrud (märtsis oli). Kõik eeltoodu hõlmab eriti kodulähedasi tänavaid (Ropka).
55. Talvel libedus - hoolsamalt tuleks tänavaid liivatada ja lund koristada. Üle tee saamine on keeruline suure liiklusega tänavatel, kus puudub valgusfoor.

56. Talvel libedus, kevadel lume sulamisega tekkivad konarused.
57. Talvel teed väga libedad, eriti kaldteed. Munakiviteedel liikumine on raske. Kõnniteede äärekivid kõrged (Vallikraavi ja Struve tn).
58. Tammelinna kõnniteed on väga viletsad, porised ja auklikud - sügisel ja talvel lausa läbimatud.
59. Tänavad on auklikud.
60. Tartu linnas on autoga liigeldes raskesti läbitavad Riia ja Turu tn ristmik ja jalakäijatel-invaliididel maaliinide bussijaamas ja vanas turuhoones liiklemine. Väga vajalik on valgusfooride ja kõnniteede korrastamine invaliididele (Riia ja Turu tn).
61. Tean, kus saan liikuda - üldiseks takistuseks on kõnnitee äärekivid ja trepid.
62. Üle kõige need kohad, kus pole valgusfoori.
63. Üle tee saamisega on raskusi seal, kus pole valgusfoori ja liiklus on väga tihe.
64. Uue silla juures on liiklus väga tihe ja on raske ilma valgusfoorita liigelda, autojuhid ei lase üle tee.
65. Väldin neid kohti, kus trepiastmed on kõrged.
66. Valin oma marsruute. Linnavalitsuse ees on probleeme. Liiklen pidevalt autoga kohtadesse, kuhu on vaja hädasti minna.
67. Vanemuise ja Ülikooli tn ristmik - puudub valgusfoor ja liiklus on väga tihe.
68. Vöötrajad. Bussi sisenemine valmistab raskusi.
69. Võru-Kastani ristmikul on tänavate ääred liikumispuudelisele inimesele kõrged. EHA-sse ja teistesse linna ametiasutustesse ei pääse (takistuseks trepid, käsipuude puudumine, ehitusmaterjal libe, kõrge ja terav). Raekoja platsi kauplustesse (eriti raamatupood) on ratastooliga sisenemine võimatu.

Nägemispuudega (63 vastajat):

1. Aardla tn kaupluse juures peaks olema helisignaaliga valgusfoor.
2. Auklikud tänavad on probleemiks. Pimeda inimesena on suureks probleemiks kõnniteede ebaühtlane kõrgus. Liigun abistajaga, kes mind hoiatab. Konkreetseid kohti ei tea.
3. Buss jääb kaugemale seisma, bussijuht ei märka pimedat inimest. Inimesed on ükskõiksed. Üle tänava minek on raske.
4. Bussijaam.
5. Bussijaamas toimunud muutused teevad nägemispuudega inimesele liikumise väga keeruliseks, kohati lausa võimatuks (on raske vastutulejaid inimesi üles leida). Liiga kõrged on platvormid bussi ees ja kõnniteeääred - võiks olla kaldtee.
6. Ehitustega seoses kõnniteedel olevad tellingud. Kaupluste reklaamid kõnniteedel. Katmata keldriakende augud. Käsipuudeta trepid.

7. E-Kaubamaja bussipeatuse juures pole valgusfoori, kuid liiklus on seal väga tihe. Kõnniteedel pole vihmaveerennidel reste peal, see on pimedale väga ohtlik .
8. Epitari juures Ringteel on ohtlik, autod ei peatu isegi siis, kui valgusfooris põleb neile punane tuli. Bussijuhid ei ütle peatuste nimesid. Bussid lahkuvad peatustest väga kiiresti (enne, kui jõuan õige ukseni).
9. Eriti ohtlik on Pepleri-Riia ristmik; Bussijaamas liikumine ja sinna saamine on pimedale väga raske.
10. Fooridega ristmikud.
11. Kalda tee bussipeatuses ja Sõpruse kaupluse juures võiks helisignaaliga valgusfoor olla. Kaubahalli trepiastmed (esimene ja viimane) peaksid olema eredalt märgistatud (ka mujal).
12. Karete kaupluse juurest ei saa üksi üle tänava, sest puudub valgusfoor. Varem kodust Karete kaupluseni ulatunud piirdetoru on lühendatud, sellepärast ei saa enam üksi hakkama.
13. Kastani-Filosoofi nurk (pole foori). Tähe sidejask.-s on keeruline käia
14. Kaubamaja eest üle tee minek on raske ja ohtlik. Reklaamplakatid ja autod on sageli kõnniteel ees.
15. Kaubamaja juures valgusfoor tihti ei tööta, seepärast ei saa tihti üle tänava. Maaliini bussijaamas on raske liikuda.
16. Kesklinnas ei kuule valgusfoori helisignaali - see mattub liiklusmürasse. Helisignaali peaks olema teistsugune, so kuuldav (nagu Rootsisis)
17. Kesklinnas kaubamaja juures on liiga vaikne heli, seda ei kuule. Ringtee 1 juures autojuhid ei hooli valgusfoorist, võib lausa auto alla jääda. Bussid ei peatu täpselt peatuse kohas ega sõida äärekivi juurde - nii kukutakse lihtsalt bussist välja. Bussijuhid ei ütle peatusi.
18. Kesklinnas Kaubamaja juures; Maabussijaama minek on väga keeruline - kellegi abi on vajalik.
19. Kõik kohad.
20. Kõik ristmikud ja tänava ületamise kohad.
21. Kõik tänavate ülekäigukohad on ohtlikud, kus puudub helisignaaliga valgusfoor.
22. Kõnniteede ebaühtlased ääred. Kanalisatsioonikaevude kaaned. Liiklusmärgid ja reklaamid kõnniteedel.
23. Kõnniteede korrashoid on väga oluline nägemispuudega inimesele, rohkem võiks olla ehituste korral kasutatud helkurmärgiseid.
24. Linnaliini bussidel peaksid liini numbrid olema paremini näha. Bussipeatustes peaks kindlasti olema rohkem istepinke, see käib ka kogu linna kohta. Äärelinnas on tänavad halvasti valgustatud. Asfalteerimata teid on palju ja sellest tulenevalt ka palju tolmu.
25. Märgistatud ülekäigukohtades peaksid olema helisignaaliga valgusfoorid.
26. Mõnedel tänavatel on üpris pime ja selle tõttu on raskusi liikumisega, sest hämaras mu nägemine kaob (kanapimedus).

27. Need kohad, kus pole valgusfoori; Kaubamaja juures ei kuule foori, sest liikluse müra summutab vaikselt heli.
28. Ohtlik on Pepleri-Riia ristmik, seal foor ei töötanud.
29. Probleemsed kohad on kanalisatsioonikaevude ebatasasus, kuhu otsa võib ka puudeta inimene komistada.
30. Puude oksad, mis ulatuvad kõnniteele (Võru tn ja pargid).
31. Riia-Pepleri ja Aardla Võru ristmikud on väga ohtlikud ja raskesti läbitavad.
32. Ringtee 1 juures autojuhid tihti ei hooli valgusfoori punasest tulest ja sõidavad edasi - seepärast on tee ületamine raske.
33. Ringtee 1 ümbrus on pime ja bussipeatuses on raske bussi numbrit näha. Sõpruse pst -l Kalda peatuses on väga pime.
34. Ringteel (EPITAR-l juures) kui helisignaali foor ei tööta.
35. Ringteel Epitari juures autojuhid kihutavad hoolimata valgusfoorist; autod on tihti kõnniteedel ees.
36. Ringtee-Võru ristmik on ohtlik. Helifoor võiks nii mõneski kohas vee linnas abiks olla.
37. Ristteede ületamine, kui ei ole valgusfoori.
38. Soinaste tn lõigul Aardla ja Kõo tn vahel on võimatu tipptunnil üle tee saada. Valgusfoorita kohtades saan teed ületada ainult saatjaga. Raske on määrata auto liikumiskiirust ja kaugust nägemispuude tõttu.
39. Sõpruse pst-l kuni Sõpruse bussipeatuseni on halb valgustus. Pimedal ajal on sellepärast liikuda raske.
40. Suured ja laiad ristmikud on keerulised ja ohtlikud.
41. Suured ristmikud, kus pole pimedatele mõeldud (puudub helisignaali).
42. Suured ristmikud, nt kaubamaja juures.
43. Suured ristmikud: Riiamäel on raske liikuda; Pepleri-Riia ristmik on ohtlik, ei saa aru, kuidas minna. Aardla tn on raske ületada, et minna PIK-i (Rahu 8) - oleks vaja helifoori.
44. Suurte teede (Riia tn) ületamine, kui valgusfoor ei tööta.
45. Suurtel ristmikel on keeruline liikuda.
46. Suurtel ristmikel on raskus tee ületamisega, sest valgusfoori ei kuule (Turu -Riia ristmik, Võru - Riia ristmik). Ringteelt Statoili bensiinjaama juurest üle Võru tn minek on väga raske.
47. Tähistamata trepid Kaubamajades ja liiga väikesed numbrimärgid linnaliinibussidel.
48. Takistuseks reklaamplakatid tänaval.
49. Talvel trepid ja kaldteed libedad. Keslinna kaubahall.
50. Tänavate ebatasasus.
51. Tänavate ületamine, kui valgusfoori heli on väga nõrk.
52. Tartu keskkonnas; Vanemuise teatri juurest alla tulla ja Postimaja juurest üle tee minna.
53. Teede ületamine ristmikel, kus puuduvad helisignaali foorid, on raske.

54. Tiheda liiklusega ristmikel ei kuule fooride helisignaali täpselt. Vahel see puudub.
55. Toomemägi öisel ajal (saab kolki).
56. Turu -Riia ristmik ja selle ümbrus kuni Raekoja platsini. 2. Ülikooli - Vanemuise ristmik väga ohtlik. 3. Kalevi-Riia ristic ei saa aru, milline foor parasjagu piiksub, sest nad on kõik ühesuguse häälega.
57. Ülekäigukohad (Kesklinnas Kaubamaja ees).
58. Ülekäigurajad Kaubamaja ümbruses. Aardla ristmik.
59. Valgusfoore on liiga palju.
60. Valgusfoorid olgu igal pool tugava helisignaaliga. Näit. Kesklinnas 6 ja 6a bussipeatuses
61. Valgusfoorid, millel puudub helisignaali, on pimedale kasutatud.
62. Valgusfooride helisignaaliid on nõrgad või puuduvad (Kaubamaja juures nõrk). Kõnniteel parkivad autod. Kõnniteedele paigutatud liikuvad reklaamid. Mõned tänavanurgad on ilma äärekivideta. Bussides ei öelda peatuste nimesid.
63. Võru-Aardla ristmik ja Riia-Võru ristmik - fooridel pole helisignaale.

E. Kui kasutate või sooviksite kasutada ühistransporti, siis millised on suuremad probleemid või raskused seoses ühistranspordi kasutamisega ?

Kuulmispuudega (4 vastajat):

1. Lapse ratastooliga pole võimalik bussi mahtuda.
2. Lisaks kuulmispuudele on ka vasaku käe puue ja tasakaaluhäired, mille tõttu peaksin tiptunni ajal bussis istekoha saama.
3. Piletihinnad on kallid. (2)

Liikumispuudega (55 vastajat):

1. Autobusside peatused on talvel libedad ja lumised.
2. Bussi astmed on kõrged. Bussi kontrollid (piletite) peaksid olema viisakamad puuetega inimeste piletite kontrollimisel - ei saa sõidu ajal käsipuudest lahti lasta, et piletit esitada.
3. Bussi ooteplatvormid peaksid olema bussi esimese astme kõrgusel.
4. Bussi peale minek ja mahatulek, sest bussid peatuvad äärekividest kaugel.
5. Bussi sisenemisel raskused, kui puudub käepide. Talvel on busside põrandad libedad ja bussid ei peatu seal, kus oleks mugav väljuda (lumehanged).
6. Bussi sisenemist ja väljumist raskendavad kõrged astmed, tihti puuduvad käetoed.
7. Bussi trepiastmed on liiga kõrged. Peatused on talvel liivatamata ja lumised.

8. Bussiastmed ei vasta ooteplatvormide kõrgusele. Talvisel ajal bussi taskud lumised, libedad, kaldes.
9. Bussid ei ole kohandatud ratastooli jaoks.
10. Bussid ei ole ratastooliga ligipääsetavad. Ligipääsetavate busside sõidugraafik ei ole teada.
11. Bussid käivad hõredalt, kohti on neis vähe - võiks olla rohkem liigendbusse. Bussijuhid on hoolimatud, pidin eile ukse vahele jääma.
12. Bussid on räpased.
13. Bussidel puuduvad tõstukid ratastoolile. Kõnniteed bussipeatustes on liiga kõrged. Bussid on liiga kõrged. Puudub info selle kohta, milline buss on varustatud tõstukiga.
14. Bussijuhid peaksid hoolsamad olema ja mitte kõnnitee äärest kaugel peatuma.
15. Bussile minek on raske. Juhtide halb sõidustiil tekitab raskusi(järsud pöörded ja pidurdamised).
16. Bussis on raske, kui see täis on.
17. Bussis on raske sõidu ajal püsti seista. Trepiastmed on kõrged.
18. Bussis sõitmine on raske, kui inimesi on palju (buss on väga täis).
19. Ei saa bussi siseneda.
20. Haiguse ägenemise ajal on raskusi bussist väljumisega.
21. Halvatuse tõttu liikumatu jalg ei võimalda bussiastmeid kasutada.
22. Istekohtade nappus tipptundidel.
23. Kaubamajaesised bussipeatused väga kitsad ja liikumispuudelisel on raske tipptunnil bussile trügida. Bussid kipuvad peatuma kõnnitee servast kaugel ja peatuse sildist eemal.
24. Kõrged astmed bussides (vanad Ikarused). **(7)**
25. Kui buss on täis, siis on raske kusagilt kinni hoida (kätega probleemid)
26. Kui jalg on väsinud, sooviks istuda, kuid tihti pole see võimalik, kuna kõik istmed on hõivatud. Noore inimesena ei tihka ka istet paluda.
27. Liiga kõrged bussiastmed. Kui buss jääb teeservast liiga kaugemale, siis ohtlik.
28. Mõnikord peatub buss peatusest liiga kaugel ja raske on peale astuda.
29. Noored ei paku istet ja on invaliidi vastu ülbed.
30. Nr 8 bussipeatuses (Raudtee peatus) ei ole kõnnitee kõrgem ja väga raske on bussi astuda. Vahel tuleb kasutada kaasinimeste abi.
31. Osadel bussidel kõrged ja järsud astmed, käsipuude puudumine.
32. Piletihinnad on kallid.
33. Põhiprobleemiks on kaasinimeste mõistmatu suhtumine sellesse, et noor puudega inimene istub.
34. Proteesiga on vahel raske bussi pääseda.
35. Ratastooliga pole võimalik bussi siseneda. **(5)**
36. Seoses puudega on raskusi bussi sisenemisel sõidudokumendi näitamise (käed ei tööta).
37. Sisenemine ja väljumine suurte raskustega.

38. Sisenemisel kõrged astmed; käsipuude puudumine. Vanematel Ikarustel on käsipuud keskelt ära võetud, et lapsevankriga oleks võimalik bussi siseneda, kuid unustatud need uste külge monteerida. Bussipeatustes, kus peatub mitu bussi (nt Kesklinn, Riiamäe, ...) sõidab buss peatuseviidast kaugemale ja vanuritel ning invaliididel on raskusi bussinumbri nägemisega ja õige bussini jõudmisega. Sageli on bussi liininumbrid valgustamata ja hämaras nähtamatu. Kuigi reisijateveo uue versiooni järgi tuleks siseneda esiukselt, siis tihti osutub see võimatuks, kuna buss peatub nii, et esiuks jääb väljapoole ooteplatvormi või ei ava üldse esiuks. Tartus liikleb buss, mille juht sunnib reisijaid väljuma ainult keskmisest uksest. Osa busse on reklaami huvides üle värvitud, nii et niigi valguse puuduses vaevlevad inimesed on sunnitud sõitma hämaras bussis.
39. Sisenemisel on astmed kõrged, talvel astmed libedad
40. Talvel koristamata bussipeatustes sõidukisse sisenemine ja väljumine.
41. Ühistransporti kasutataval invaliididel on väga raske oma vajalikke toiminguid ja asjatoimetusi ajada ja liigelda, sest tegu on haigete inimestega.
42. Vanad "Ikarus" bussid on talvel väga külmad ja suvel väga kuumad. Asotsiaalid bussides.
43. Vanade "Ikaruste" kõrged astmed. Tasakaaluhäire tõttu pean saama kohe istuma, enne kui buss liikuma hakkab, kuid tihti ei saa (ei jõua nii kiiresti või ei pakuta istet).
44. Vanade "Ikaruste" trepid teevad raskeks bussi sisenemise ja sealt väljumise. Osadel uuematel bussidel on kinnihoidmiskohad halbadel kõrgustel.
45. Võimatu kasutada, sest ei jõua jalgu trepiastmetele tõsta.

Nägemispuudega (61 vastajat):

1. Autobussid peatuvad vahel liiga kaugel kõnnitee äärekivist
2. Autobussipeatuste teadustamine juhtide poolt.
3. Buss peatub sageli kõnniteest liiga kaugel, ei näe ja olen kukkunud.
4. Bussi numbreid ei näe (väikesed pole nähtavad) - peaksid olema kontrastsemad
5. Bussi numbrid on halvasti nähtavad
6. Bussi numbrid on väikesed
7. Bussi numbrid peaksid olema paremini nähtavad. Bussides on pidevalt ülerahvastatus.
8. Bussid ei peatu täpselt taskus
9. Bussid ei teadusta peatusi
10. Bussid on vanad ja käivad harva. Õhtul peaks buss ka hiljem käima (eriti laupäeval)
11. Busside numbreid ei näe.

12. Busside numbrid on liiga väikesed, peaks olema suuremad ja nähtavamad
13. Busside numbrid peaks olema suured ja valgustatud. Peatuste nimesid peaks ütlema.
14. Busside numbrid peaksid olema suuremad ja nähtavamad. Buss peaks peatuses sõitma "taskusse".
15. Busside numbrid võiksid olla selgemad. Bussid peaksid peatustes sõitma neile ettenähtud kohtadesse. Bussijuhid peaksid ütlema peatuste nimesid.
16. Busside numbrimärgid võiksid suuremalt kirjutatud olla.
17. Bussidel on ebarahuldav liininumbrite tähistus. Bussijuhid ei teata alati peatuste nimesid.
18. Bussijuhid ei ütle alati peatusi, vahel pole bussiliini numbreid näha või on need valgustamata.
19. Bussijuhid ei ütle peatuste nimesid
20. Bussijuhid ei ütle peatuste nimesid; tuleb olla valvel, et mitte väljuda vales peatuses.
21. Bussijuhid käituvad õhtuti ülbelt - ei ütle peatusi. Pimedas ei näe busside numbreid. Võiks öelda läbi mikrofoni, mis number buss peatusse saabub, et ootaja ka kuuleks.
22. Bussijuhid peaks ütlema peatusi; halb on, kui buss läheb teel katki; buss peaks sõitma kõnnitee äärel võimalikult lähedale, muidu võib libiseda sõiduteele, eriti talvel
23. Bussijuhid peaksid ütlema peatusi; puhkepäevadel peaks bussid alustama varem ja lõpetama hiljem, intervall võiks ka väiksem olla
24. Bussijuhid peaksid ütlema peatuste nimesid. **(10)**
25. Bussipeatuses oodates ei tea, mis buss ette tuleb, oleks hea, kui bussijuht ütleks läbi mikrofoni, mis number buss tuli (eriti Ringtee 1 juures)
26. Bussipiletid on suhteliselt kallid. **(2)**
27. Bussis ei üelda peatuste nimesid; ka on pealeminek raske, kui peatuses on mitu bussi korraga - ei tea, milline on õige.
28. Ei näe bussi numbreid
29. Ei näe bussi numbreid ja juht ei ütle peatuste nimesid.
30. Ei öelda peatuste nimesid. Lastakse vales kohas välja, kui buss lahkub liinilt.
31. Ei suuda ühistransporti siseneda ja väljuda pakkidega, kui buss on täis.
32. Eriti pimedatel talveõhtutel on raske liigelda, kui bussis peatuste nimesid ei öelda.
33. Ilma saatjata on võimatu liikuda, kuid saatja on kallid.
34. Kitarriga ei mahu bussi uksest sisse. Raske peale minna, kui buss jääb teeservast kaugemale seisma.
35. Kõrged teeääred, puhastamata tänavad talvel (eriti bussipeatustes); bussijuhid ei ütle peatusi (pole võimalik kõike pähe ka õppida).

36. Linnaliinibusside numbriid pole alati hästi näha. Need võiksid olla suuremad ja hästi valgustatud.
37. Ma ei näe busside numbriid .
38. Ma ei näe busside numbriid ja bussijaamade silte ja see tekitab mõningaid probleeme.
39. Mõnikord jäävad bussid vahelt ära ja liiguvad hõredalt. Laupäeval, pühapäeval ja keskpäeval puudub otseside Annelinnaga (Ringteelt), mikrobuss on liiga kallis.
40. Õige bussi leidmine. Ebamugav sisenemine ja väljumine.
41. Peatusse saabuva bussi juht peaks ütlema läbi mikrofone peatuse nimesid.
42. Piletikontrolöre ei ole informeeritud, millised on tasuta sõidu õigust tõendavad dokumendid. Bussijuhid ei ütle selgelt peatuste nimesid.
43. Pimedas saatja peaks saama sõita tasuta (nt Tallinnas on nii).
44. Pimedas ei näe busside numbriid. Bussijuhid ei ütle peatuste nimesid.
45. Pimedas pole bussinumbritel valgustust. Riia mäel on kõik bussipeatused viidud kokku, seetõttu ei tea, milline nr buss tuleb. Enne oli parem, kui nr 4 oli eraldi.
46. Probleem tekib siis, kui ühest peatusest läheb mitu erinevat bussi ja buss võib lahkuda enne, kui jõuan numbrit küsida (nt Riia mäel nr 4 peatuses).
47. Raske on selle bussiga, mille metalltakistus poolitab ukse sissekäigu - kepp jääb sinna kinni.
48. Tihtipeale jääb raha väheks.
49. Uutes bussides on vähe istekohti, bussijuhid ei ütle peatuste nimesid.
50. Vahel ei näe bussi numbrit.
51. Vanadel "Ikarustel" ei näe pimedas bussi numbrit (pole valgustatud).

F. Kui olete kasutanud invataksot, siis millised on suuremad probleemid või raskused seoses invataksot kasutamisega ?

Liikumispuudega (30 vastajat):

1. Ägenemisperioodidel on tekkinud juhtidega konflikte - ilmselt pole me teineteisest aru saanud.
2. Ainus liiklusvahend, mille limiit on äärmiselt piiratud.
3. Invataksot juhid ei vaevu abistama, kui on pakid. Nad ei ruttu pagasiruumi avama.
4. Invataksot töötab hästi, kuid limiit on väike. **(3)**
5. Invataksotiga probleeme ei ole, juhid on väga head abilised.
6. Kahjuks on invabussi õhtuteks ja puhkepäevadeks vaja ette tellida.
7. Kasutan tihti ja raha ei jätku.
8. Kilomeetri hind on liiga kallis ja linna dotatsioon liiga väike.
9. Limiit on väga väike. **(13)**

10. Limiit on väike, sõit liiga kallis - sisseistumistasu võiks ära jääda (eriti kole on proportsioon lühikeste sõitude korral).
11. Limiit võiks suurem olla. Sõidu alustamise tasu on kõrge.
12. Limiiti ei jätku - 100 krooni eest on võimalik sõita Maarjamõisa polikliinikusse ja tagasi.
13. Puuduvad rahalised ressursid.
14. Sisse ja väljaminek korterist ja autost.
15. Sooviksin kasutada invataksot, kuid II gr liikumispuudega invaliidile ei võimaldata taksoteenust ja kui võimaldakski, siis oleksid rahalised probleemid.
16. Tundub, et invataksode juhid kasutavad vahel kõrgemat tariifi (arved ei klapi). Mõne taksoga on sama vahemaa tunduvalt kallim.

Nägemispuudega (13 vastajat):

1. Invataksot ei saa kodu ukse juures peatuda, sest tee on hõivatud teiste autode poolt.
2. Invataksol võiks olla aasta peale kindel limiit, mida võiks vastavalt oma tegelikule vajadusele kasutada, mitte, et on kvartali limiit, mis tuleb ära kasutada.
3. Kui olin lapsinvaliid, siis oli probleem taksosõidu limiidi vähesusega. Nüüd, kus mul on keskmine puue, ei saa ma invataksot enam kasutada, kuigi sooviksin.
4. Limiit on väga väike. **(5)**
5. Limiit võiks olla suurem. Invataksot võiks olla täpsem.
6. Limiiti võiks üle kanda ühest kvartalist teise, et võiks ka ette kasutada (nt ravil käimiseks).
7. Mõnikord on ette tulnud hilinemist.
8. Tihti peab invataksot otsima, sest ta seisab eemal.
9. Võiks olla odavam - peale istumise hind on väga kallis.

G. Kui kasutate individuaaltranspordi, siis millistes kohtades linnas on tekkinud probleeme parkimisega ?

Kuulmispuudega (6 vastajat):

1. Kesklinnas on vähe invamärkidega parkimiskohti. **(3)**
2. Korraldajad võiks selgelt ja aeglaselt rääkida, kui tegemist on vaegkuuljaga.
3. Maarjamõisa Polikliiniku, Maarjamõisa Haiglate, Postimaja (üldse kesklinnas) juures parkimise kitsikus või siis tasuline, mis on ka koormav.
4. Vahel ei saa hakkama suhtlemisega, kuna räägivad nii keeruliselt, mida meie aru ei saa. Vaegkuuljatega võiks lihtsamalt ja selgemalt rääkida.

Liikumispuudega (19 vastajat):

1. Ei ole probleeme tekkinud, kuid invaliididele ette nähtud parkimiskoht peaks olema laiem, muidu pole võimalik ratastooliga auto ukse kõrvale sõita, et tõsta inimene ratastooli.
2. Invaliidide kohad on sageli hõivatud tervete inimeste poolt. Invaliidi parkimiskaart on liiga suur ja robustne, võiks olla väiksem, et rahakotti ära mahuks.
3. Juhilubadest hoolimata ei kasuta alati, sest reaktsioon ei võimalda leida kohta.
4. Kaupluste juurde ei või parkida, st nende lähedale.
5. Kaupluste juures invatranspordile kohti vähe ja nende korrashoid on halb - pole nähtavad. E-Kaubamaja juures on tihti teiste poolt hõivatud.
6. Kesklinnas, kus on tasuline parkimine, sunnib see mitu korda autost väljumist, mis on raske.
7. Kesklinnas, Lunini 6 puudub invatranspordi koht.
8. Koduukse ees(Ränilinnas), Polikliiniku juures, Tiigi 78 õppehoone ees. Ka mujal.
9. Kõikjal. Ratastooli märgi paigaldus ei ole veel parkimise korraldamine linnavalitsuse poolt. Tuleks tagada (korraldada) kontroll. Praegu kontrollitakse ainult tasulises tsoonis, sinna aga ei ole eriti asja, sest nagnii peaaegu kuskile sisse ei pääse.
10. Maarjamõisa polikliiniku juures ei olnud taksojuht nõus ukse ette sõitma.
11. Maarjamõisa polikliiniku parkimisplats. Kesklinnas vähe võimalusi parkida. Tasulised parklad on kallid, sest peale- ja mahaminek võtab palju aega.
12. Parkimiskaardi omamisel ja abivajaja teenindamisel tuleks Tartu linnas lubada puudega inimesel (vajadusel) siseneda autoga teeninduspunktile kõige lähemale. See tähendab, et invaliid ei saa arsti juurde või dokumente ajama ilma hoone ette parkimata (ei suuda palju kõndida).
13. Südalinnas, sest kasutan autot koos juhiga ja ei tohi parkida soovitud kohas.
14. Tihti on igal pool invaparkimiskohad hõivatud (v.a. Tartu turg).
15. Tihti pargitakse tervete inimeste poolt invaauto parkimise kohale autosid. Näit Kaubahalli juures.
16. Tirsis on invamärgid asfaldil tuhmunud - vaja uuendada. Seaduses on tarvis teha muudatus puudega inimese parkimiskaardi kasutamises-võrdsustada liikumispuudega juhi ja liikumispuudega inimest teenindava juhi õigused.
17. Vanemuise Kontserdimaja ja Keslinna Polikliiniku juures.
18. Võrdsustada liikumispuudega juhi ja liikumispuudega inimest teenindava sõiduki juhi parkimisluba(õigused).

19. Wilde kohviku juures pole läheduses parkimise võimalust. Lossi tn TÜ õppehoone juures samuti. Kaupluste juures on sageli invakohad hõivatud. Kesklinna baaride juures (Zum-Zum). Oma maja ees Nõva tn.

Nägemispuudega (10 vastajat):

1. Autojuhid pole piisavalt viisakad liikluses, mis raskendab puudega inimesel toimetulekut, eriti ristmikel.
2. Ka pimedatele peaks kehtima invaliididele ettenähtud parkimissoodustus.
3. Keslinnas. (2)
4. Kuna ise ei saa juhtida, siis teenendaja ei või parkida invaliididele määratud kohta.
5. Kuni invakaardi saamiseni tuleks arvestada puudetõendit.
6. Nägemispuudega inimesi teenindava juhi õigused tuleks võrdsustada liikumispuudega juhi õigustega.
7. Pimedat transportiva juhi õigused tuleks võrdsustada liikumispuudega juhi õigustega. (Praegu peab pime nii kaua ootama, kuni juht läheb parkimiskohta otsima). (2)
8. Vahel turuhoone juures

H. Mis on Teile eelmise aasta jooksul ühiskondlikes hoonetes liikumisel raskusi valmistanud ?

Kuulmispuudega (3 vastajat):

1. Meil on peres ka 6-aastane liikumispuudega laps ja ratastooliga liigeldes ei pääse enamuses kohtades 1.-lt korruselt kõrgemale v a Hansakeskus, kus on päästev lift.
2. Teatris võiks rohkem käia aga kuuldavus on väga halb (kasutan kuuldeparaati).
3. Tõlki ei saa alati kasutada, muidu liikumisega probleeme pole.

Liikumispuudega (57 vastajat):

1. Ajalooarhiivis puuduvad välistrepil käsipuud, Kaubahalli alumistel treppidel samuti. Kui on libe, siis trepp Vallikraavi tn-lt Ülikooli raamatukogu juurde (puuduvad käsipuud trepi vahekoahas), seal olen kukkunud.
2. Annelinnas Hansapanka pääsemine, ei ole käsipuid, libe, kaldes. Annelinnas apteek samuti. Bussipeatused ei ole head.
3. Asutuste trepid, eriti talvel.
4. Hoiupanga (Raekoja platsis või Riia tn ???) raske uks ja libe põrand - karke kasutades on kõrvalise abita võimatu küllastada.
5. Igasugused trepid, kus puuduvad käsipuud.

6. Ka ühe või kahe trepiastme puhul peab olema käsipuu
7. Kaldteid võiks rohkem olla
8. Käsipuud on sageli puudu, kus need ilmtingimata olema peaksid.
9. Käsipuude puudumine, kõrged trepiastmed.
10. Kauplus "Singel" Raekoja platsil - trepil puudub käsipuu. Ka Kaubahalli Kүүni tn poolset trepil ja Raekoja trepil puudub käsipuu.
11. Kinod "Ekraan" ja "Illusioon". LV osakonnad (nt ettevõtluse osakond). Raekoda; Ettevõttereister; Sotsiaalabiosakond; TÜ Raamatukogu; TÜ õppehoone "Ökonoomikum" Narva mnt- I; Kohvik Wilde.
12. Kitsad ja järsud trepid.
13. Kõrged trepid Ropka perearstikeskuses.
14. Kõrged, järsud trepid ja käsipuude puudumine. **(3)**
15. Kõrgetele korrustele minek – trepid. **(2)**
16. Kõrguse kartus seal, kus on kõrged ja järsud trepid.
17. Lähen ainult sinna, kuhu tean, et kindlalt ratastooliga sisse (juurde) pääsen.
18. Liftide puudumine, trepid (Tartu Kaubamaja, Raekoda, Politseiprefektuurid).
19. Liiga kõrged ja libedast materjalist trepiastmed. Treppidel puuduvad käsipuud (Riia 15). Minu arvates ei sobi Põllu tn hoone üldse sotsiaalmajaks, sest miks peavad puuetega inimesed olema koos vanuritega.
20. Maarjamõisa polikliinikusse sissepääs (kaldtee kõrge ja liialt järsk).
21. Maavalitsuse hoonesse sisenemisel on takistuseks trepp ja välistrepil käsipuude puudumine (Riia 15).
22. Mõned trepid on kõrged, vahel on trepid väga libedad.
23. Näit Emajõe Ärikeskuses, E-Kaubamajas jt kohtades, kus puudub uste automaatavaja, peab keegi ust lahti hoidma.
24. Plaatidega kaetud libedad põrandad, eriti peale pesemist. Haigekassa hoones on ebanormaalse töökorruga lift - ei oska seda kasutada. Uksed ei avane ise, võibki lifti jääda.
25. Poeletid on minu jaoks liiga kõrged või pole kohta kuhu kotti toetada või panna.
26. Pole väljas käinud, sest ebaõnnestunud puusaprotees tegi minust koduskonutaja.
27. Põllu tn Pensioniameti esine sissekäik tänavalt väga libe. Kaubamaja põrand I korrusel väga libe. Tirsi hulgilaos on enne kassasid põranda kallak, mis on märgistamata ja ei pane tähele - libe.
28. Raekoja platsil asuvad ametiasutused (alates Linnavalitsusest) - kõrged käsipuudeta trepid.
29. Raekoja platsil olevad kauplused ja asutused ei ole sissepääsetavad liikumispuudelisele inimesele.

30. Ratastoolis teater Vanemuises käimine. Raekoja platsis asuvates ametiasutustes ja poodides käimine. Sotsiaalabi osakonnas käimine, kuna asub II korrusel.
31. Ristiku kaupluse ees on plaadid väga libedad, sisenemine raskendatud. Maarjamõisa haiglasse sisenemine väljast on väga libe.
32. Saksa Kultuuri Instituudi trepp. Poodides trepid. Kosmeetika- ja juuksurialongid (Ilona ilusalong, Puna juuksur). Raamatukogu. Vanemuise teatri väike maja. Sotsiaalabiosakond jne.
33. Selliseid hooneid on Tartus väga palju, kuhu haiged (ka vanurid) peaks vabalt pääsema.
34. Sotsiaalabi osakonnas Riia 18 on kõrged trepid. **(3)**
35. Sotsiaalabi osakonnas Riia 18 on järsud trepid. Linna maksuametis Raekoja platsis järsud trepid ja libedad.
36. Suured klaasused - puude tõttu kaob tasakaal.
37. Tartu Linna Polikliinikus puudub lift registratuurist kuni I korruseni. Endokrinoloogiahaiglas puudub lift ja ratastoolis inimese viimine II korrusele on lausa eluohtlik.
38. Tartu Raekoda, Tartu LV sotsiaalabiosakond.
39. Trepid (kõrged astmed, käsipuudeta); Rahu tn 8 perearst; Raekoja platsi ametiasutused. Põllu tn 1a ei pääse välisuksest ratastooliga sisse, tihti lift ei funktsioneerii.
40. Trepid Maarjamõisa uues polikliinikus.
41. Trepid on kõrged. **(4)**
42. Trepid, käsipuude puudumine, kabinettide nimetused väikeses kirjas, kehv valgustus. Suurtes toidukauplustes, kus kaubad külmettides välja pandud, on hinnasildid kinnitatud leti teise serva külge, nii et kehvasti nägev inimene peab üle leti küünitama. Sageli on hinnasildid riputatud üles (Rema 1000) või siis ei ole nad toote juures, mille hinda nad näitama peavad (Casch&Carry, Ujula Konsum jt), ning tarbija peab mõistatama, millise toote juurde milline silt kuulub. Sageli ei suuda ka saalitöötaja aidata. Eestikeelsed tarvitamisõpetuse kleepsud on nii väikesed, et isegi tervele inimesele tekitab nende lugemine raskusi, rääkimata vaegurist.
43. Trepid, kus ei ole käsipuid. Linnas on väga vähe istepinke, et saaks vahepeal jalgu puhata.
44. Trepid; ratastool ei mahu uksest sisse ja välja.
45. Trepikäsipuude puudumine. **(2)**
46. Treppidel puuduvad sageli käsipuud, see on hädavajalik.
47. Tualettide vähesus kesklinna polikliinikus.
48. Ülikooli vanad õppehooned (nt Vanemuise 46), kus on järsud ja kõrged trepid.

Nägemispuudega (45 vastajat):

1. Asutuse plaani mittetundmine.
2. Hallid trepiastmed pole nähtavad (märgistus puudub). Suured klaasused segavad, sest pole piirdeid.
3. Hallid trepid - allatulekul ei näe. Kabinettide numbreid ei näe - liiga väikesed.
4. Hansakeskuses ei näe numbreid.
5. Hoonete sisekujunduses kasutatud värvilahendused ei võimalda efektiivselt kasutada nägemisjääki - enamasti puuduvad kõikjal astmete märgistused; palju on klaasi, peegleid ja suvaliselt asetatud takistusi.
6. Igal pool, kus on kõrged trepid ja pole märgistatud.
7. Kaubahalli trepist alla tulles ei eralda halle astmeid (1. ja viimane peaksid olema värviliselt tähistatud).
8. Kaubahalli trepp.
9. Kaubamajaesine trepp on talvel libe.
10. Kauplused, kus on klaasused ja seinad ja peegelseinad. Kivilinna kauplus, Maarjamõisa Polikliinik, Pensioniamet.
11. Kauplustes on hinnasildid väga väikesed, väga raske on kaupa leida, abi vajalik.
12. Keslinna Kaubamajas jt suurtes kauplustes ei leia kaupa üles. Maarjamõisa polikliinikus üksi hakkama ei saa.
13. Keslinnas on Linnapolikliiniku trepiastmed märgistamata - hallid ja neid ei näe. Maarjamõisa polikliinikus on suured klaasist vaheüksed - nende piire ei eralda.
14. Klaasused, mida ei näe, peeglid, trepid.
15. Kõige rohkem on probleeme valmistanud see, et poodides on hinnad väiksest kirjutatud ja müüjad ei ole alati alati abistama.
16. Kõrged trepid. Vaegnägijate jaoks peaks olema trepiastmed (esimene ja viimane) märgistatud heleda värviga.
17. Maarjamõisa polikliinikus ja suurtes kauplustes suured klaasused. Asutuste hallid trepid pole märgistatud. Kauplustes on raske õiget kaupa üles leida, müüjad pole alati pimedada vastu sõbralikud.
18. Maksuameti pime koridor.
19. Märgistamata treppide algus.
20. Pankade töökorraldus ei rahulda nägemispuudega inimesi (numbri võtmine ja kassiiri otsimine on vaevalised).
21. Pankades ja muudes valgustabloodega töötavates ametiasutustes (Maarjamõisa polikliinikus) ei näe oma järjekorranumbrit. **(4)**
22. Põllu tn pensioniametis on informatsioon liiga väike. Trepiastmed tuleks märgistada (esimene ja viimane). Maarjamõisas on probleem selles, et numbri saabki kätte aga edasi tegutseda ei saa, sest ei näe seda kirja lugeda. Suured klaasused tuleks kuidagi märgistada.
23. Poodides ei näe hindasid.

24. Raskusi on tekkinud Hansapanga peamajas. Paljudes poodides ja ametiasutustes. Ühevärvilised põrandad ja trepiastmed.
25. Reklaamid kaupluste ees kõnniteedel.
26. Saatjaga pole probleemi, üksi ei saa hakkama. **(3)**
27. Sotsiaalabi osakonnas Riia 18 on järsud trepid ja pikad koridorid - raske on leida vajalikku kohta.
28. Suured klaasused - ei saa aru, kas on uks.
29. Suurtel hoonetel suured klaasid, päevavalgel on neid raske eristada.
30. Suurtel kauplustes ja ladudes on kauba leidmine raske, oleks vaja abi.
31. Suurtel kauplustes on raske kaupa kätte leida - invaliidi tuleks seal aidata.
32. Takistab info lugemine (see on väike) suurtes asutustes; Kabinettide numbrid (nt polikliinikutes - Maarjamõisa polikliinikus) võiksid olla suuremad.
33. Tartu Kaubamajas on väga kitsas, hirm on liigutada.
34. Topeltuste puhul väike vahekoridor on ebapiisav saatjaga liikumisel.
35. Treppidel võiks olla esimene ja viimane aste tähistatud, sellest oleks palju kasu.
36. Turuhoonel peaks olema rohkem uksi korraga lahti.
37. Üksi liikuda ei saa. **(2)**
38. Uued järjekorraaparaadid pankades ja polikliinikutes.
39. Viidad ja sildid on liiga väikesed.

I. Mis on Teile eelmise aasta jooksul parkides, haljasaladel, Emajõe kallastel liikumisel raskusi valmistanud ?

Kuulmispuudega (1 vastaja):

1. Konarlikud kõnniteed. Kõrged äärekivid. Treppide kaldteed ei ole küll mõeldud oma kallakutega ja vahedega ratastooli tarbeks (peres on ratastoolis laps).

Liikumispuudega (34 vastajat):

2. Ebatasased, kruusased ja auklikud teerajad. **(2)**
3. Ei ole käinud.
4. E-Kaubamaja poole minnes takistab ratastoolis liikumist plaatidest kõnnitee olemasolu, sest vahed plaatidel on liiga suured, kuhu ratastooli ratas läheb vahele ja jääb kinni.
5. Igale poole ei pääse ratastooliga üldse ligi.
6. Invaliididele võiks Lauluväljakul mäest alla-üles eskalaator olla.
7. Istekohtade vähesus (jalutades on vaja vahel ka istuda).
8. Istekohtade vähesus, talvel libedus.
9. Kaldapealsed konarlikud. Äärekivid.
10. Käsipuudeta pargitrepid.
11. Konarlikud teed, talvel libedus.

12. Kõnniteede plaadid on ebaühtlaselt pandud, s.t. erinevate kõrgustega (Turuhoone poolt kaarsilla vahelisel alal)
13. Kõrged kõnniteede äärekivid; trepid; mäest üles-alla liikumine raske; talvel libedus
14. Laululaval pole kusagil käsipuud.
15. Libedus.
16. Liivatamata kõnniteed, uued väikesed plaadid on libedad, ei õigusta ennast talvel.
17. Pinke puhkamiseks liiga vähe. **(4)**
18. Rahvamassid, kruusateed(veerev jalgealune), kõrged tänavaääred, auklikud kõnniteed.
19. Raskusi tekitab lauluväljakul märke ja mäest alla laskumine.
20. Suurüritustel trügimine (Raekoja platsil).
21. Talvel libedus.
22. Talvel libedus, suvel kõrged äärekivid. Käsipuudeta trepid.
23. Tavaliselt ei käi.
24. Toomemäel puuduvad real treppidel käsipuud ja astmed on lagunened
25. Trepid, kaldteede puudulikkus.
26. Treppidel puuduvad käsipuud .
27. Turvalisuse puudumine Emajõe mõlemal kaldal ja liikumisel terve linna ulatuses. (Asotsiaalid ja joodikud).
28. Väga palju peaks linnavalitsus ära tegema, et puuetega inimesed loodusele lähemale viia (Emajõe äärsele alale) ja tuleks mõelda ka abivajajate mingile tegevusele.
29. Vähe väljas liikunud, ei oska öelda.
30. Valgustuse puudulikkus jõe kallastel ja järsud trepid Toomemäel.

Nägemispuudega (16 vastajat):

1. Ei käi seal üksi (vaid koos saatjaga).
2. Informatiivsed sildid ja viidad on liiga väikeses kirjas.
3. Juhtkoer aitab vältida takistusi minu marsruudil.
4. Kanalisatsioonikaevud on sageli lahti - ohtlikud.
5. Kõnniteed ja maantee ääred võiks olla puhtamad, et ei komistaks.
6. Kõrged kanalisatsioonikaevude luugid kõnniteedel. Jalgrattateed ja jalakäijate teed peaksid olema teineteisest eraldatud, et jalgratas ei ohustaks jalakäijat (eriti pimedat inimest).
7. Kuna olen pikk mees (2 m), siis jäävad puude oksad vahel ette; samuti ka individuaalkruntidel.
8. Lagunenud trepid.
9. Maabussijaamas on kõik väga segane ja raske on liikuda.
10. Madalal kasvavad puude oksad, mis ulatuvad kõnnitee peale. Kanalisatsioonikaevude luugid, mis on teekattest kõrgemal või madalamal, takistavad liikumist.

11. Piirete puudumine jõe ääres.
12. Pimedas on hirm liikuda.
13. Pole eriti käinud, sest takistatud on sinna jõudmine. (3)
14. Talvel on probleemiks libedus. Raekoja platsil on raske liikuda (kivide tõttu). Auklikud tänavad (Epitari juurest bussipeatusesse - ohtlik jalakäijaile, eriti pimedale). Kaldteid peaks rohkem olema.

J. Mida tuleks kõigepealt muuta, et Te saaksite linnas liikumisega paremini hakkama.

Kuulmispuudega (3 vastajat):

1. Kõik sildid ja viidad nähtavaks.
2. Rohkem võõtradasid, foore ning et autojuhid sõidaksid rahulikumalt.
3. Suhtlemisel tuleks vaegkuuljatega selgelt ja aeglaselt rääkida (ametiasutustes, politsei, meditsiinasutustes).

Liikumispuudega (68 vastajat):

1. Aardla, Soinaste, Raudtee ristist on liikumispuudega inimesel lausa võimatu üle tee pääseda nr 8 ja 7 bussipeatusesse. Sinna tuleks panna valgusfoor, võimaluste puudumisel võiks olla kasvõi "sebra".
2. Äärekivid madalaks; käsipuud.
3. Ametnikud kuulaku spetsialiste.
4. Anda jalakäijatele rohkem võimalusi autode ees. "Lamavaid politseinikke" võiks rohkem olla.
5. Augud vähemalt kõnniteedelt likvideerida.
6. Auguklikud tänavad - tänu nendele pean karkude najal komberdades teed põrnitsema.
7. Bussiplatvormid vastavaks kõrguseks. Liivatamised talvel. Kaldteed lamedamaks.
8. Enne kauplemisloa väljastamist tuleks kohandada sissepääs ka puuetega inimestele. Talvel tuleks bussipeatusi liivatada ja kõnniteid puhastada.
9. Ennekõike pean ise tervemaks saama.
10. Et kõnniteed oleksid terved. Oleks vajalik spetsiaalseid busse (1-2 tk) marsruutliinidel, kuhu saaks sisse ka ratastooliga. Talvel on Annelinn eriti libe (töötan seal).
11. Et oleks rohkem kaldteesid.
12. Hoonete sissepääsud liikumispuudelistele läbitavaiks. Liftid. Invaparkimiskohad sissepääsude lähedale. Ühistransport kohandada vastavalt invavajadustele.
13. Invaliididele abivahendid rahaliselt kättesaadavamaks teha.

14. Invaliidsustoetus peaks olema suurem - saaks rohkem liikuda (bensiin on kallis).
15. Isikliku abistaja töötundide arvu oleks vaja suurendada.
16. Jalakäijaile tagada kesklinnas turvaline tee ja ristmike ületamine (liikluspolitsei) 2. Tiheda liikluse korral vähendada kesklinnas ristmikel kiirust 30 km/h 3. Ohtlikesse kohtadesse rajada tunnelid või viaduktid.
17. Kaldteed kaupluste juurde. Kõnniteede äärekivid liiga kõrged. Kauplustes on enamasti liiga kitsas, et sinna ratastooliga sisse mahtuda.
18. Käsipuude paigaldamine, libeduse tõrje.
19. Koduteenust (puude lõhkumine) oleks vahel vaja.
20. Kõnniteede äärekivid ei tohiks segada ratastoolide liikumist. Igale poole peaks tehtama kaldteed ja käsipuud.
21. Kõnniteede äärekivid madalamaks, rohkem pinke.
22. Kõnniteede äärekivid madalamaks, ühiskondlikesse hoonetesse ligipääs (kaldteed, lift).
23. Kõnniteedel likvideerida "augumajandus".
24. Kõrvaldada füüsilised barjäärid, trepid, kõnniteekivid. Ühiskondlik transport muuta ligipäätavaks.
25. Kuna treppidest on raske liikuda, peaks olema linnas rohkem kaldteid.
26. Libedad teed talvel, lumehunnikud teede ääres.
27. Linnas võiks autode kiirus väiksem olla.
28. Linnas võiks olla rohkem istepinke. Teed peaksid olema tasasemad, et ei põrutaks.
29. Madalamad äärekivid, treppidele käsipuud.
30. Mind häirib, et linnas mind vaadatakse, kuna käin abivahendiga. Tuleks muuta inimeste suhtumist puuetega inimestesse.
31. Minul oleks selleks vaja automaatkäigukastiga autot.
32. Munakiviteed ära kaotada, kaldteed madalamaks, kõnniteede äärekivid madalamaks.
33. Öhtul liikumiseks rohkem valgustust ja kuritegevuse rohkus.
34. Oleks vaja rohkem politseisid, kes kontrolliks liiklust.
35. Olen saanud ratastoolis inimest. Kõige suuremad probleemid on kõnniteede servad, üksikud trepiastmed. Palju rohkem võiks olla kaldteesid nii tänavatel kui poodidesse, kohvikutesse jne sissepääsuks.
36. Paremaid parkimistingimusi.
37. Politsei olgu eelkõige abistaja, siis alles karistaja (peatumised, parkimised). Tänavad aukudest vabaks.
38. Purde tn asfaldiaugud parandada ja tänavavalgustus korda teha.
39. Rohkem kõrvaldada veel allesjäänud takistusi, kuhu ratastooliga veel ei pääse.
40. Rohkem mõelda ratastoolis inimestele. Autosid kesklinnas vähemaks.
41. Rulaatoriga liikudes segavad kõrged äärekivid Ravila tn ja Viljandi mnt ristmikul.

42. Sõidusoodustus peaks kehtima ka III gr liikumispuudega inimesele, kes jala ei suuda pikka maad kõndida (tervete jalgadega pensionäridele see ju kehtib!).
43. Suurendada invataksio limiiti ja muuta sõit odavamaks. Võimaldada invaliididel autopesu vm teenused soodustingimustel.
44. Talvekuudel tuleks tänavaid liivatada rohkem ja lund koristada. Tänavad on liiga auklikud. **(3)**
45. Talvel ei pääse libeduse tõttu üldse kodunt välja.
46. Talvel on kõnniteed libedad ja bussid peaksid peatustes peatuma täpselt äärekivide ligidal.
47. Talvel peaks treppe ja bussipeatusi liivatama.
48. Talvel tuleks rohkem tänavaid liivatada. Ka jääpurikad ei tohiks tänavale kukkuda ja ohustada inimeste elu.
49. Tammelinna kõnniteed korrastada (Raudtee tn, Kungla tn jt).
50. Tänavad aukudest vabaks, kõnniteede äärekivid madalamaks.
51. Tänavad korda igal aastaajal. **(2)**
52. Tänavad laiemaks, autosid vähemaks.
53. Tänavad peaksid olema ratastooliga liigeldavad, nende ületamiseks on vajalikud kaldteed ning nad peaksid olema vähem katkised ja konarlikud.
54. Tänavate kõrged äärekivid.
55. Tänavate otstes võiks olla kaldteid. Kaupluste ja pankade juures võiks olla käsipuud (trepiastmete juures), et oleks võimalik säilitada tasakaalu.
56. Tartu tänavad on auklikud ja kõrgete äärekividega. Takso limiit peaks olema suurem. Isikliku abistaja tunde on väga vähe.
57. Tartus oleks vaja teenindajat, kes ehitaks isikliku auto käsitsijuhitavaks vastavalt alajäsemete häiritusele.
58. Treppidel käsipuud, kaldteed, tänava ääred maksimaalselt madalaks.
59. Tuleks püüda muuta inimeste suhtumist puuetega inimestesse, praegu on see halb.
60. Ühistransport võiks olla invaliidile tasuta.
61. Üldkäidavates kohtades peaks olema rohkem kaldteid ja need ei peaks olema nii järsud, kui nt jalakäijate silla juures.
62. Ülekäigukohad sõiduteega tasaseks.
63. Uuemaid busse oleks vaja, trepiastmed on minu jaoks kõrged.
64. Vajaksin elektrilist ratastooli.
65. Võimalikult väheste või madalate trepiastmetega sissepääsud. Tingimata käsipuud treppidele ja võimalusel kaldteed. Laiemad uksed.

Nägemispuudega (42 vastajat):

1. Busside numbrid suureks ja nähtavaks (peaks olema must number valgel taustal).
2. Busside siltide ja numbrite kohale info suuremalt ja selgemalt üles panna.
3. Bussijuhid peaksid teadvustama peatuste nimesid. 2. Rohkem kaldteid ja helilisi valgusfoore hõlbustaks liikumist. 3. Parklas peaks olema nägemispuudega inimesel ka võimalik liikuda, nii et ta ei põrkaks autoga kokku.
4. Bussiliinid nr 13 ja 12 peaksid käima vastupidises suunas, nad kattuvad praegu väga palju. Bussiootepaviljonidel peaks olema valgustus, et näeks saabuva bussi numbrit.
5. Ehitustööde ajaks tuleks see ala piirata, kus töid tehakse - tänavatel ei tohiks vedeleda nt telliseid ja muud ehitusmaterjali.
6. Et selliseid takistusi, kuhu komistada, oleks vähem: liiklusmärgid ja reklaamtulbad kõnniteedel. Kaevamistööd pole alati piiratud.
7. Et valgusfoorid heliseksid korrektselt. Jalgratta ja kõnniteed ei peaks olema koos.
8. Foorid tugevama helinaga. Parem tänavavalgustus.
9. Helifoore võiks rohkem olla, see aitaks turvalisemalt liigelda. (2)
10. Helisignaalid peaksid olema seal, kus praegu on tavalised foorid ja neid võiks olla veelgi ohtlikes kohtades.
11. Jääpurikate kukkumiskohad tuleb tähistada teisiti, mitte lattidega, sest koer läheb neist kui takistustest mööda. 2. Pärast kaevetöid tuleks kraavid katta, nii et nad poleks ohtlikud.
12. Kõnniteed korda. 2. Tänavate valgustus võiks olla parem. 3. Helisignaalidega valgusfoore võiks olla rohkem. 4. Bussipeatustes peaks bussiaegade tablood olema suuremad ja valgustatud.
13. Kõnniteed on ainult jalakäijatele, mitte reklaami, autode ja jalgrataste jaoks.
14. Kõnniteed vabastada kaupluste jm äride reklaamidest - nt Gildi tn-l mõlemal pool kõnniteel reklaam, sõiduteel seisavad või sõidavad autod, peab nende sekka astuma, et plakatitest mööduda.
15. Kõnniteede servades peaks olema minimaalne rant, mida saaks kepiga katsuda.
16. Kõnniteedele ei tohiks autosid parkida.
17. Kui kesklinnas nr 4 bussipeatus oleks endises asukohas, oleks paljudel (nägemispuudega inimestel) kergem iseseisvalt liikuda.
18. Linna valgustus peaks olema parem. Reklaamsildid kõnniteedel on lausa karistus, sinna komistan sageli.
19. Minu arvates oleks vaja rohkem soodustusi ühistranspordisõidukeis.

20. Muuta tänavasillutisi: kasutada erineva tekstuuriga pindu "maamärke" enne ülekäigukohti; helisignaali valgusfoore, mis ei kaoks liiklusraskest või teise foori helisignaali.
21. Nädalavahetusel on bussiliiklus väga hõre ning siis ei mahu ka marsruuttakso peale.
22. Parandada fooride helisignaale, muuta parkimisseadust (et pimedat teenindav sõiduk võiks ka parkida).
23. Parandada teeolusid, tänavate ääristust, valgusfoorid heliliseks.
24. Ringtee poolt Aardla poodi minnes võiks heliline valgusfoor olla.
25. Ristmikel peaksid olema helilised valgusfoorid; kõnniteed võiksid olla siledamad.
26. Rohkem helisignaali valgusfoore. 2. Bussijuhid öelgu peatusi. 3. Kõnniteede korrashoid (auklikud ja talvel libedad). 4. Igasugused postid ja reklaamid kõnniteel on ohtlikud. 5. Kaevetööde teostamisel peaks piirded olema tugevad, et pime ka aru saaks.
27. Rohkem helisignaali valgusfoore. 2. Kõnniteed korda (servad jne). 3. Ratastoolile maharullitud äärekivid on pimedale väga ohtlikud.
28. Rohkem kasutada helivalgusfoore.
29. Rohkem rattateid oleks vaja.
30. Sebrasid peaks rohkem olema, ristmike ja üldse teede ületamine on raske.
31. Tänavatel peaks olema rohkem tähistatud ülekäiguradasid (sebrad), mõnest kohast on raske üle tee pääseda.
32. Teisaldatavad reklaamid jms ei tohiks paikneda kõnniteel. Autosid ei tohi parkida kõnniteele.
33. Treppide astmete märgistamine (esimene ja viimane); kõnniteedel ei võiks olla takistusi (reklaam ja tihti ka autod on kõnniteele pargitud).
34. Ülekäigurajad peaksid olema paremini ja selgemini tähistatud. Foorid helisignaali. Likvideerida ebatasasused (ka kanalisatsioonikaevude kaaned), reklaam, autod kõnniteedelt.
35. Valgusfoorid peaks olema helisignaali, kuna päike pimestab ja ei näe.
36. Valgusfooride helisignaali peaksid olema tugevamad (eriti Kesklinnas). Ringtee 1 juures autojuhid ignoreerivad valgusfoori.
37. Valgusfooride helisignaali võiksid töötada paremini (tugevamini). (2)
38. Valgustust parandada, teed siledamaks ja tolmuvabaks.
39. Võru tn Kirsi tn läheduses kõnniteed, jalgrajad ja jalgrattateed korda teha.
40. Võru-Ringtee ristmikul (bensiinijaama juures) võiks olla helifoor.

K. Kirjutage, mis on Teie rahulolematuse põhjused seoses sotsiaalteenustega ?

Kuulmispuudega (28 vastajat):

1. Informatsiooni puudus. **(7)**
2. Invatakse teenused on muutlikud (peres ratastoolis laps).
3. Kasutaksin vahel nõustamisteenust, kuid ei tea sellest midagi. **(5)**
4. Kuna olen kurt inimene, siis on aeg-ajalt igasuguseid probleeme, kuid ei ole kellegi käest küsida.
5. Kuuldeaparaadid on väga kallid. **(2)**
6. Kuulmisabivahendid on liiga kallid, patareid võiksid odavamad olla. **(2)**
7. Kuulmispuude tõttu peaksin kandma kuuldeaparaati, ei ole rahul nende tehnikaga ja kvaliteediga. Kõige paremad on väga kallid ja neid ei jõua osta. Vasaku käe protees on vene ajast, välismaa proteesi ei julge tellida rahaliste raskuste tõttu.
8. Oleks hea, kui oleks tasuta nõustamisteenus. **(3)**
9. Oleks tarvis nõustamiskeskust, et küsida nõu ja saada abi.
10. Piisavat ja pädevat infot ei saa kätte. Tuleb kõikvõimalikest erinevatest allikatest piiskhaaval koguda ja kui ise ei märka, siis keegi pakkuma ei tule. Jääb loota vaid endale.
11. Vahetevahel kasutaksin nõustamisteenust. **(3)**
12. Viipekeele tõlke on raske saada, alati on tõlgid kuhugi kadunud

Liikumispuudega (31 vastajat):

1. Abivahendid on kallid ja ei pea vastu (protees).
2. Abivahendid on kvaliteedilt viletsad aga hinnad on kõrged.
3. Ametnike suhtumine. Lausa mõnitav.
4. Ei rahulda see, et invataksot tuleb õhtutel ja puhkepäevadel ette tellida.
5. Info puudus.
6. Invaabivahendid on kallid ja osad mittekvaliteetsed. Invataksot saab kasutada vähe ja on kallid. Isikliku abistaja tunde on vähe.
7. Invaliididele peaks linn ehitama nendele elamiseks kohandatud elamuid, kaldteed ja käsipuud vastavasse kõrgusesse ja elamute vahel peaks olema rohkem haljastust ja istepinke.
8. Invatakse ja isikliku abistaja teenuse limiidid on liiga väiksed sügava liikumispuudega inimese jaoks. Abivahendite kohta jagatakse liiga vähe infot, puudub nõustamine.
9. Invavahendid on kallid, pension väike ja palju raha kulub rohtude peale.
10. Invavahendite kallidus. **(2)**
11. Jalg (protees) laguneb – ebakindel.
12. Kargu otsad(kummid) kuluvad kiiresti - need on kallid (10 kr.) ka kuluvad 3 päevaga. Proteesid on kallid ja viletsad.
13. Kvaliteet pole eriti hea.

14. Limiit on liiga väike.
15. Nõustamist on minu jaoks väheks jäänud.
16. Nõustamisteenus peaks olema puudega inimesele kättesaadavam, odavam või päris tasuta. Erialaseid koolitusi peaks olema rohkem, need peaksid olema minimaalse tasuga või tasuta.
17. Nõustamisteenuste kohta võiks rohkem infot olla.
18. Olen pidevalt depressioonis, ei leia endale rakendust. Soovin nõustamisteenust.
19. Osutatav invatakso teenus rahuldab, kuid küsimus on limiidi vähesuses.
20. Protees võiks olla inimsõbralikum ja mugavam. On liiga kallis. Vähene vastupidavus.
21. Proteesid on kallid, kvaliteet on vilets.
22. Psühholoogid suruvad tihti oma arvamust peale ja nõustavad esimese lause (kaebuse) järgi. Olen pidanud palju ise õppima tulemist, kuna tervetel on raske tihti aru saada minu probleemist.
23. Rahalised probleemid.
24. Ratastooli kvaliteet ei ole tasemel, ei saa pumbata, lagunes ära. Ei tea, mis võimalused on olemas.
25. Ratastooli purunemisel pole varuosi.
26. Teenuste liiga kõrged hinnad, mis ei võimalda neid kasutada (ratastooli, WC-tooli).
27. Tulevik.
28. Ühe käega on raske toime tulla.
29. Väheldane teadmine elust puudega.
30. Väike pension - teenused liiga kallid.

Nägemispuudega (25 vastajat):

1. Abivahendid on väga kallid, muidu võiks kvaliteediga rahul olla. **(3)**
2. Helimagnetofonid võiksid olla parema kvaliteediga.
3. Hinnad on kalliks läinud - seetõttu ei saa kõike endale lubada.
4. Invaabivahendeid on raske hankida.
5. Invaabivahendid (nt valge kepp) on liiga kallid.
6. Invaabivahendid on äärmiselt kallid. **(3)**
7. Invaabivahendid on väga kallid (nt valge kepp - min. 400 krooni)
8. Ma ei saa enam invatakso teenust kasutada
9. Magnetofon oli kõige lihtsam, kuid see-eest väga kallis (osutus ebakvaliteetseks).
10. Minu puude astmele ja grupile ei võimaldata.
11. Mu haigus süveneb aeglaselt aga kindlalt - abi ega rohtu selle vastu pole.
12. Nõustamisteenuse kvalifikatsioon ei olnud tasemel.
13. Oleks oodanud rohkemat.

14. Pikad järjekorrad; sobiva abivahendi(proteesi) puudumine; pakutavate vahendite kõrge hind.
15. Probleem on seotud sellega, et abistaja on lähisugulane (isiklik abistaja)
16. Puudulik info ja asjaajamine on väga keeruline.
17. Rehabilitatsioonivahendite saamine on aeganõudev ja keeruline.
18. Soodustust nägemisabivahendite (prillide) muretsemisel oleks tarvis.
19. Tahaks arvutile kõneprogrammi laenutada. Võiks olla soodustusega mobiiltelefon, et vajadusel linnas abi saada.
20. Toimetulekuõpetust on liiga vähe. Erinevaid kursusi võiks rohkem toimuda.
21. Võiks olla rohkem teenuseid ja nende kasutamise võimalusi.

L. Milliseid toetusi Teile praegu makstakse ?

Kuulmispuudega (81 vastajat):

1. Invaliidsuspension, lastetoetused
2. (Invaliidsus)pension, (keskmise, raske, sügava)puude (sotsiaal)toetus. **(28)**
3. Invaliidsuspension, puude toetus (pension), lastetoetus. **(5)**
4. Invaliidsuspension, puude toetus, toitjakaotustoetus.
5. Invaliidsuspension, puuete toetus, autokindlustuse toetus.
6. Invaliidsuspension, puuete toetus, hooldaja toetus.
7. Invaliidsuspension, puuetega toetus, lastetoetused ja pensionid.
8. Lastetoetus.
9. Pension, sotsiaaltoetus.
10. Pensioni. **(6)**
11. Puude astme toetus (raske puue), lastetoetus. **(2)**
12. Puudega (16.a ja vanema) inimese toetus (pension). **(29)**
13. Puudega inimese sotsiaaltoetused, lastetoetused, hooldustoetused.
14. Sotsiaaltoetus.
15. Sotsiaaltoetus raske puude korral alates sellest aastast, sest 1996.a võeti III grupp ära - töötasin ning komisjoni esinaine pidas kohe teistega võrdseks.
16. Transporditoetust.

Liikumispuudega (78 vastajat):

1. 16. a ja vanema puudega inimese toetus, lapsele toitjakaotuspension.
2. 16.aastase ja vanema puudega inimese toetus, 16.aastase ja vanema sügava puudega inimese mittetöötava hooldaja toetus.
3. Ei saa, kuna puude raskusaste on vormistamisel. **(3)**
4. Eluaseme kompensatsioon.
5. Hooldaja toetus; puudega 16.a ja vanema inimese toetus.

6. Invaliidsuspension. **(4)**
7. Keskmise puude puhul sotsiaaltoetus; Lapsi üksi kasvatava puudega vanema toetus.
8. Koolitoetust.
9. Last üksi kasvatava invaliidi toetus.
10. Pension. **(3)**
11. Pension ja telefonisoodustus.
12. Puude toetus; lastetoetus.
13. (Keskmise, raske, sügava) puudega (16.a ja vanema) inimese (sotsiaal)toetus. **(48)**
14. Puudega 16.a ja vanema inimese toetus, hooldaja toetus. **(2)**
15. Puudega 16.a ja vanema inimese toetus, vahel ka toimetulekutoetus.
16. Puuetega inimeste sotsiaaltoetus, (töövõimetus)pension. **(2)**
17. Telefonitoetus.
18. Toimetulekutoetus.
19. Toimetulekutoetus kütteperioodil, Liikluspoliis 1 kvartaliks.
20. Toimetulekutoetus, transporditoetus, telefonitoetus.
21. Transporditoetus, telefonitoetus, pension.
22. Üksikvanema invaliiditoetus, puuetega inimeste sotsiaalabi toetus.

Nägemispuudega (73 vastajat):

1. (16.aastase ja vanema) puudega inimese toetus, lastetoetus. **(2)**
2. Autokindlustus; laste toiduraha koolis.
3. Grupi vaidlustamise tõttu ei saa praegu toetust.
4. (Invaliidsus)pension. **(4)**
5. (Invaliidsus)pension (toetus), puudega (16-aastase ja vanema) inimese toetus. **(3)**
6. Puude astme toetus.
7. (Raske, sügava) puudega (16.a ja vanema) inimese (sotsiaal)toetus. **(50)**
8. Puudega 16.a ja vanema inimese toetus, transporditoetus.
9. Puuetega inimese toimetulekutoetus.
10. Rehabilitatsiooni toetus; transpordi ja telefoni soodustus.
11. Sotsiaaltoetus. **(2)**
12. Toiduraha juhtkoerale (2 korda aastas), (16.a ja vanema) puudega inimese toetus. **(3)**
13. Toitjakaotuse puhul. **(2)**
14. Ülalpeetava toetus.

M. Mis on veel töötamise puhul Teie jaoks oluline ?

Kuulmispuudega (3 vastajat):

1. Rahulolu tööst.
2. Töö on ka hobi.
3. Töö peab meeldima.

Liikumispuudega (31 vastajat):

1. Aidata lapsi.
2. Ajaviide.
3. Annab tegevust.
4. Enese proovilepanek.
5. Enesearendamine, ajaga kaasaskäimine.
6. Eneseteostus. **(12)**
7. Et ei jääks nelja seina vahele.
8. Et oleks tegevus.
9. Kodust välja saamine.
10. Liikumine.
11. Peaaegu hobi.
12. Saaks olla kasulik.
13. Sõltumatus.
14. Töö aitab haiguse progresseerumist edasi lükata.
15. Töörõõm.
16. Tõstab enesehinnangut.
17. Tõstaks eneseusku.
18. Tõstaks eneseväarikust
19. Vaimset tasakaalu.
20. Võimaldaks reisida (reisiraha saada).

Nägemispuudega (30 vastajat):

1. Arendab käelist tegevust.
2. Avardab silmaringi.
3. Elul on kindel rütm.
4. Eluline vajadus.
5. Enesetäiendamine.
6. Eneseteostus. **(3)**
7. Et midagi teha.
8. Et režiim säiliks.
9. Et saaks kodust välja.
10. Ideaalne oleks, kui töö oleks ka hobi.
11. Liikumine.

12. Majandusliku olukorra parandamine.
13. Muidu on igav.
14. Olen ka keegi.
15. Pakub rahuldust.
16. Saab kodust välja, muidu oleks elu üksluine.
17. Saab kodust välja.
18. Saab olla iseseisev.
19. Sisemine vajadus.
20. Sõltumatus, enesehinnangu tõstmine
21. Tahan endale tõestada, et suudan töötada.
22. Tõstab enesehinnangut.
23. Tõstab eneseväärikust.
24. Tunda end vajalikuna. **(2)**
25. Tunda end võrdväärse ühiskonnas.
26. Ümberõpe.
27. Võimalus päev kasulikult mööda saata.

N. Märkige, mis põhjusel pole Teil võimalik töötada ?

Kuulmispuudega (43 vastajat):

1. Alati on kuulmise tõttu tööle võtta raske, sest nad ei tea kui hea töömees ma olen oma halva kuulmisega.
2. Kuna olen liitpuudega (kuulmispuue, käeprotees).
3. Kuna puudub vastav eriala ja olen kurt, siis ei leia tööd. **(4)**
4. Kuulmise tõttu ei ole võimalik tööle minna, sest firmad ei usalda meid.
5. Kuulmise tõttu ei võta firmad meid tööle aga oleme kuldsete kätega töötajad.
6. Kuulmise tõttu pole võimalik töökohta leida ja vanuse tõttu ka. **(2)**
7. Kuulmise tõttu pole võimalik töökohta saada. **(10)**
8. Kuulmispuudega inimesi ei soovita tööle võtta, sest arvatakse, et ei tea, kellega on tegemist, ei saa hakkama jne. Kuna olen praegu töötu, sooviksin end ka võõrkeelte alal täiendada, siis oleks vast kergem tööd leida.
9. Kuulmispuudega inimesi ei võeta tööle, sest nad ei tunne meid.
10. Kuulmispuudega pole võimalik, lihtsalt kuuljad firmad ei võta meid tööle.
11. Kuulmispuue ei võimalda iga ameti peal töötada.
12. Laste tõttu.
13. Olen kurt, see on põhjuseks, miks ei ole leidnud tööd - näit lilleseades.
14. Olen lapsehoolduspuhkusel.
15. Olen töövõimetu tervise tõttu. **(2)**
16. Olen veel õpilane. **(13)**
17. Puudub vastav eriala ja olen puudega - see on takistuseks.

Liikumispuudega (58 vastajat):

1. Ei leia puudele vastavat tööd. **(6)**
2. Ei saa iseendaga hakkama, vajan pidevat taastusravi.
3. Ei saa liikuda, teeks kodutööd.
4. Erialast tööd ei saa, sest pole võimeline konkureerima sama erialaga mittepuudelistel inimestega.
5. Kuna on liikumispuue, siis töökoht peaks olema kodule lähemal. Pikka aega pole võimeline töötama, vanusepiirang.
6. Mul puudub vajalik väljaõpe. Olin õmbleja, kuid ei saanud tööga hakkama.
7. Olen liikumispuudega. **(4)**
8. Olen liikumispuudega inimene, esinevad tasakaaluhäired ja jalad on põlvedest eriti haiged.
9. Olen töövõimetu. **(5)**
10. Olen üliõpilane ja meil on väike laps, lihtsalt ei jää aega üle.
11. Olen veel õpilane. **(3)**
12. Pole leidnud – vanus.
13. Pole leidnud tervisele ja haridusele vastavat tööd.
14. Pole loodud vastavalt kohandatud töökohti puuetega inimestele. **(2)**
15. Pole töökohta.
16. Pole töökohta leidnud. **(3)**
17. Puudega inimesel puudub võimalus tööd leida.
18. Raske liikumispuude tõttu, kuid sooviksin töötada kodus.
19. Selgroo vigastuse tõttu.
20. Seoses haigusega.
21. Sügava puude tõttu.
22. Tervis - ajukasvajaga kaasnenud ühepoolne halvatus (käsi+jalg) ja tugev kõnetakistus.
23. Tervis ei võimalda. **(10)**
24. Tervise halvenemise tõttu (operatsioon vigastatud liigesele).
25. Tervise ja vanuse tõttu pole leidnud tööd.
26. Töövõimetu - tervislik seisund (käed-jalad atrofeerunud) ei lase tööd teha.
27. Tunnen veidi arvutit, kuid kuna kodus pole, ununeb see vähenegi, mida oskan. Olen olnud laisk tööd otsima.
28. Ümberõpet on vaja, kuna õmblejana enam ei saa töötada (ei vajata invaliide).
29. Vähene haridus ja liikumispuue.
30. Vanus seab piirangud, pole noortele ja tervetelegi tööd.
31. Vanuse ja tervise tõttu pole osutunud tööandjatele vastuvõetavaks.
32. Väsin kiiresti ja vajaksin osalise tööajaga ja pikema taastumisajaga töökohta.

Nägemispuudega (47 vastajat):

1. Ei leia tööd. **(2)**
2. Keegi ei taha pimedat tööle.
3. Kvalifikatsioon vananenud, puudub ümberõpe.
4. Olen lapsehoolduspuhkusel.
5. Olen pime, pole leidnud puudele vastavat tööd.
6. Olen veel õpilane. **(21)**
7. Pole leidnud puudele vastavat tööd. **(9)**
8. Pole loodud selliseid töökohti, kus raske puudega hakkama saaks.
9. Pole võimalik teisel tööal töötada käte tõttu (olen valvur).
10. Puudub vastav töökoht. **(2)**
11. Seoses nägemishäirega pole võimalik tööd leida.
12. Tervis ei võimalda. **(2)**
13. Tervis ei võimalda töötada - lisaks kõigele muule on ka mäluhäired (miski ei seisa meeles), kõrgvererõhutõbi jne.
14. Tervise ja vanuse pärast.
15. Tervise pärast pole leidnud sobivat, võimetekohast tööd.
16. Viletsa nägemise tõttu ei osutunud konkurentsivõimeliseks.

O. Ettepanekud, kuidas muuta Tartu linn erivajadustega inimeste jaoks turvalisemaks, informatsioon kättesaadavamaks jne.

Kuulmispuudega (19 vastajat):

1. Info pole saadaval.
2. Informatsiooni puudulikkus peaks lõppema. Teavitage meid.
3. Informatsiooni rohkem Tartu Suur-Kaar 56. Oleme infopuuduses linnavalitsuse tegevusest. **(8)**
4. Informatsiooni toomine Tartu Suur-Kaar 56 Kurtide klubisse on vajalik. **(2)**
5. Kohalikes ajalehtedes võiks olla rohkem ja selgemat infot puuetega inimeste kohta (nt pidevalt eraldi rubriigina), kus oleksid uued seadused inimestele lihtsalt äraseletatud, et kõik aru saaks. **(2)**
6. Kurtide probleemide lahendustest ja muudest muudatustest seadustes ja määrustes informeerida Tartu Kurtide Klubi.
7. Kuulmispuuetega inimeste probleemidest teavitada ka Kurtide Klubi.
8. Meie keskuses puuduvad linnavalitsuse otsused ja muud seadused.
9. Olen täitnud neid ankeete võib-olla rohkem, kui mõni inimene on lugenud ajalehti. Ettepanek oleks selline, et tehke ka midagi praktilist nende ankeetide põhjal.
10. Sooviksin Tartu LV linnapead (Andrus Ansipit) koosviibimisele Suur-Kaar 56 (Kurtide Klubisse), et lahendada meid puudutavaid probleeme.

Liikumispuudega (57 vastajat):

1. Ajalehes (nt "Tartu Postimees", "Linnaleht") võiks olla eraldi rubriik toimuvatest üritustest, nõustamisteenustest, uutest seadustest jne.
2. Ametiasutused võiksid informatsiooni kättesaadavamalt edastada.
3. Bussidest maha- ja pealeastumise platvormid peaksid olema bussi esimese astme kõrgused.
4. Erivajadustega inimestele peaks olema korralik kool, kus õppida arvutit. Tavakoolis õppides võiks invaliidil olla pikem õppimise aeg (kui pole võimalik lausa erikooli teha).
5. Et linnas liiguks kõikidel marsruutidel erinevatel kellaaegadel päeva jooksul vähemalt üks spetsiaalne liinibuss, kuhu pääseks ka ratastooliga.
6. Grupil oleku aeg peaks minema tööstaaži hulka. Invaliididele võiks olla basseini kasutamiseks ja sportimiseks eelised (näit odavam).
7. Igasugune informatsioon tuleb kirjalikult postiga koju saata. Väga raskete puuetega inimeste jaoks on vaja eritingimustega sotsiaalkortereid (lift).
8. Info liikumine puuetega inimestele peaks olema kättesaadavam (näit. kui tihti saab vahetada proteese, missugused on võimalused).
9. Info peaks levima sotsiaaltöötajate poolt kasvõi telefoni teel, mis õigused on ja milliseid toetusi oleks seaduse poolt õigus saada (ministeeriumi määrused, seaduste rakendused, uuendused). Kuna olen raske liikumispuudega (ei saa kõndida, mõlemad jalad on ära), ei saa teistega koos saunas käia. Sotsiaalosakond võiks aidata maksta tunnisauna eest või võimaldada mõnel päeval nädalas tunnisaunas odavamalt ära käia.
10. Infoleht puuetega inimestele. Linnatransport kohandada rohkem invaliidide vajadusi arvestavaks.
11. Infot võiks raadiost puuetega inimestele rohkem olla ja see võiks olla lihtne ja selge, et oleks kõigile arusaadav.
12. Invaliidide koondamiseks on PIK (Rahu tn 8) väga sobiv. Linna ja koja (erinevate puuetega organisatsioonide ühendus) vaheline koostöö võiks olla tihedam. Linn peaks kasutama puudeliste (eeskätt liikumispuudeliste) asjalikke ettepanekuid Tartu arengukavas. Teatavasti pole jalad mõttetöös primaarsed. Tuleks rakendada liikumispuudelisi rohkem tasuval töö.
13. Invatakso limiit peaks olema suurem.
14. Ka arstil peaks olema kohustus haiget inimest informeerida tema õigustest ja võimalustest saada sotsiaaltoetusi ja -abi. Haiglas võiks täiesti liikumatut inimest kohelda inimväärsemalt ja püüda aidata.
15. Kõnnitee äärekivid on probleemiks.
16. Kontrollida, et invaparkimiskohti saaks tõesti kasutada need, kellele need on mõeldud, et need poleks hõivatud tervete inimeste poolt.

17. Korrakaitstjad peaksid teadma, et kõik rääkimisraskustes inimesed ei ole purjus.
18. Kui väga tahta, saab kõigega hakkama. Taastusravi tuusikud võiksid olla odavamad ja kättesaadavamad. Taastusravi arstile saamise järjekord on ka kole pikk.
19. Kuritegevus tuleks võtta kontrolli alla. Politsei töö on väga vilets. Linnas näeb sageli autos tukkuvat politseinikku, kuid seal, kus teda tarvis, teda ei ole.
20. Kuritegevust tuleks vähendada, et julgeks õhtuti ka jalutamas käia. Pensionid suuremaks, invataksio limiiti tõsta.
21. Liikumispuudega inimesed peaksid kõik elama esimesel korrusel, kus oleks kaldteed ja käsipuud. Vee- ja sportimise võimalused peaksid olema puudelisele inimesele soodsamalt kättesaadavamad.
22. Liikumispuudega inimesena on raske käia Naistenõuandlas, kivine tee, raske mäest üles ja alla tulla, talvel väldin sinna käimist. Turuhoone kalahalli põrand on vahel libe. Variku tänav võiks olla ühesuunaline ja peaks olema kõnnitee. Autod kihutavad.
23. Linna poolt korraldatud massiüritustel pole liikumispuudelistel (kepid, kargud) võimalik rahvahulkades tungelda. Korda hoidvad instantsid peaksid märkama ka invaliide ja neid abistama.
24. Linnas peaksid olema kõik asutused ja koolid liikumispuuetega inimeste jaoks ligipääsetavad. Peaks vastavalt vajadusele saama kasutada isikliku abistaja teenust, et iseseisvalt toime tulla. Ka ühistransport peaks olema ligipääsetav.
25. Linnas võiks rohkem arvestada jalakäijate vajadusi, ka sellele osale, kes ei saa nii hästi liikuda (puude tõttu). Infot võiks puuetega inimestele ka rohkem olla.
26. Linnavalitsus peaks puuetega inimeste abistamisel tegema tihedamat koostööd kirikuga.
27. Meiesugustega peaks rohkem suhtlema, keegi ei tea ju, kuidas elame, missugustes tingimustes jne. Mõisavahe 67 on korteri karbid olemas - ettepanek oleks: anda linnal need karbid tagastatud maja elanikele või raskete elamistingimuste parandamiseks. Linna kaasabil teeme ise korterid.
28. Minu liikumispuude algus algas kukumisega libedal tänaval. Augud kõnniteedel ja "ootamatud" talved oma libeduse ja lumevallidega võiksid likvideeruda kapitalismi viljastavates tingimustes Eesti Vabariigi ajal.
29. Ohjeldada kommunaalmaksete hindade pidevat tõusu (vesi+saastemaks, maamaks, elektrienergia).
30. Olemasolevate sportimisasutuste ja -rajatiste kasutamine puuetega inimestele soodushindadega. Tartu linn peaks leidma võimaluse puuetega inimeste poolt tehtud ettepanekute teoks tegemiseks. Et linn leiaks võimalusi toimetuleku piirmäära tõstmiseks.

31. Ootan WC ja vannitoa ümberkohandamist ! Seni pole probleemi lahendus jutust kaugemale jõudnud. Kahju on oma abistajast, kes võib minu tõstmisega ise abivajajaks (st invaliidiks) muutuda.
32. Palun mõelda sellele, et suuremal või vähemal määral häiritud liikumisvõimest hoolimata on liikumispuudeline inimene samasugune nagu iga teine oma soovide ja vajadustega.
33. Paremini võiks olla kohaliku omavalitsuse ja puuetega inimeste organisatsioonide vaheline suhtlemine. Ametnikud võiksid olla rohkem kliendikesksed ja kliendisõbralikud.
34. Paremini märgistada parkimiskohad. Järgida ehitusseaduse nõudeid puuetega inimeste vajaduste rahuldamiseks.
35. Peaksid olema tegevustega päevakeskused, kus oleks võimalik inimestega suhelda.
36. Pöörata puuetega inimestele rohkem tähelepanu. Rohkem sportimise ja suhtlemise võimalusi. Rohkem infot. Rohkem käsitööringe. Rohkem abistada.
37. Postimehes võiks olla rohkem infot puudega inimestele (näit puudub info invaparkimiskaardi kohta).
38. Puudega inimesi puudutavatest seaduse muutustest peaks kirjutama ajalehes "Postimees" ja kõnelema "Tartu Raadios", kuna kõigil ei ole võimalik kasutada internetti.
39. Puuetega inimesed tunneks ka ennast vajalikuna, kui neile võimaldada rohkem tööd (praegu on seda väga raske leida).
40. Puuetega Inimeste Koja lähedal võiks olla odavam juuksur, või võiks käia kotta inimesi teenindamas 1x nädalas. Hambaarsti teenuste doteerimine peaks olema puuetega inimeste jaoks suurem. Rahu tn 8 (PIK) sissesõit ja õueala asfalteerida korralikuks.
41. Puuetega inimeste organisatsioonide ja Linnavalitsuse ja sotsiaalabiosakonna vaheline koostöö peaks olema tihedam. Ühistransport ei ole kohandatud puudega inimesele.
42. Raadios võiks olla rohkem puuetega inimesi puudutavaid saateid, et teada saada, mis soodustused ja võimalused on.
43. Ratastooliga ei mahu poodide udest sisse. Üle teede on raske saada. Teede kalded segavad liikumist, on väga järsud (Anne turu esine, Hansakeskuse esine).
44. Rohkem tegelikku abi invaliididele, jutust pole kasu.
45. Rohkem töökohti ja infot puuetega inimestele (nt raadios).
46. Seadus peaks olema karmim liiklushuligaanide suhtes. Invaliidile müüdav auto peaks liisimisel olema odavam. Infoleht valitsuse tasemel võiks valgustada invaliididele nende õigusi ja soodustusi ning muud selle temaatikaga seonduvat.
47. Sooviksin info laiendamist kodustele haigetele, kes ei saa osaleda üritustel. Võiks saata infobuklette pereliikmetele, kes mind hooldavad.

48. Sotsiaalabi amet jätku vangist vabanenute eelistamine puudega inimestele (mul taheti isegi korter käest võtta, kuna seda olevat vaja kinnipidamiskohast vabanenutele).
49. Talvel hoolikamalt liivatada tänavaid - see ei tohiks olla ületamatu takistus, küll aga aitab liikumispuudelistel hõlpsamini iseendaga toime tulla.
50. Tartu Puuetega inimeste Koda on end õigustanud kui invaliidide ühendus. Linnal oleks võimalus saada koostöös koja liikmesorganisatsioonidega just puudelite mitte ebapädevaid ettepanekuid: vähemalt liikumispuudeline teab, kuidas peaks olema.
51. Teed tuleks korda teha ja kihutavaid autojuhte tuleks ohjeldada. Inimesi tuleks kasvatada, et invaliidi ei halvustataks (nt kui töölevõtmisest keeldutakse, tuleks teha seda viisakalt).
52. Tugevdada järelvalvet ehitustel ja objektidel, et muuta need erivajadustele vastavaks. Suurendada toetust invatakso ja isikliku abistaja teenusele. 3. Kindlustada järelevalve invatranspordi parkimiskohtade kasutamise üle.
53. Tuleks luua töökohti ka invaliididele.
54. Uusehitiste rajamisel tuleb arvestada invaliidide tingimustega.
55. Viiekordsetes majades võiks ka liftid olla, treppidest on raske liikuda.
56. Võiks luua tehase linna AS-na, kus saaksid muuhulgas tööd ka liikumispuudega inimesed (palka sooviks tehtud töö eest, mitte puude eest).
57. Võimaldada puuetega inimestele rohkem võimalusi arvuti vahendusel suhtlemiseks (internet). Miks mitte kojulaenus. Ka avalikes internetipunktides võiks olla pikemaajalisem kasutamisevõimalus. Kindlustada töötamisvõimalus puuetega inimestele.

Nägemispuudega (50 vastajat):

1. Arvestada pimedate liikumisega: parandada teeolusid, panna maamärke. Et inimesed oleksid rohkem informeeritud ja oskaksid vajadusel aidata.
2. Autode parkimine kõnniteedel segab liikumist.
3. Eesti Raadio "Tartu tunnis" võiks olla rohkem seadusandlusalast infot puuetega inimestele.
4. Epitari juurde oleks vaja kindlasti kauplust, sest invaliidid pole võimelised kaugemal omapäi käima.
5. Helistel valgusfooridel peaks olema heli palju kõvem (ei kuule), liikluse hääled summutavad.
6. Igas peatuses peaks vaid üks buss peatuma - et ka pime saaks hakkama, kui on tee selgeks õppinud.
7. II grupi invaliididelt ei peaks linnas bussisõidu soodustust ära võtma.
8. Info puuetega inimeseni jõuab invaorganisatsiooni kaudu hilinemisega.

9. Info toetuste kohta on lünklik ja hilineb peaaegu alati, sageli jäävad inimesed sellest tükk aega lihtsalt ilma. Kohalikud raadiojaamad valgustagu rohkem puuetega inimestega seotud ja neile määratud informatsiooni.
10. Info toetuste kohta, puuetega inimesi puudutavate probleemide kohta (puude määramine jne) tuleb hilinenult ja keeruliselt. Kohalik radio võiks päevakohast infot jagada (nt ka soodustuste kohta kauplustes). Televisoris ei peaks olema nii palju lastele mittekõlblikke saateid juba õhtupoolikul (vägivalda ja selliseid asju, mis neile ei sobi).
11. Info võiks kassetil koju kätte tulla, mis puudutab nägemispuudega inimesi.
12. Informatsioon sotsiaaltoetuste kohta on segane ja keeruline, palju on mõttetut inimeste jooksutamist.
13. Infot peaks rohkem olema ja see peaks kiiremini ja lihtsamalt vajajateni jõudma.
14. Invatualette oleks vaja - teatris, kontserdil ja ka linnas liikudes neid ei ole.
15. Jääpurikad (nende kukkumise võimalikud kohad) võiks tähistada kollaste lintidega ja tänavad peaksid puhtamad olema. Talvel rohkem liivatada, libedus on ohtlik.
16. Kauplustes võiks olla inimene, kes aitaks puudega inimesel kaupa leida. Bussides oleks vaja peatusi öelda. Peatuses, kus seisab mitu bussi, on raske leida õiget bussi (seni, kuni otsid, sõidab õige numbriga buss juba ära).
17. Kohalikes raadiosaadetes võiks olla rohkem puuetega inimestele informatsiooni.
18. Kohalikus raadios võiks olla invakvoja minutid (info, lühiteated).
19. Kohalikus raadios võiks olla rohkem informatsiooni, ka spetsiaalne raadiosaade. Annelinna kõnniteed on korrapäratud, kanalisatsioonikaevude kaaned tuleks viia kõnniteedega ühele tasapinnale.
20. Kõnniteed korda, augud lappida ja talvel liivatada.
21. Kõnniteed peaksid olema puhtad ja takistusteta.
22. Kõnniteedele ei tohiks ulatuda oksad, need segavad liikumist.
23. Kuritegevuse hirmus ei julge õhtul liikuda - seda tuleks ohjeldada.
24. Liikumispuudega inimestele tuleks pöörata suuremat tähelepanu.
25. Meedias võiks valgustada puuetega inimestele rohkem nende mõeldud soodustusi ja õigusi.
26. Mõnel väga intensiivse liiklusega teel (Kalda tee - Sõpruse silla rist) võiks olla metallist piirded. Invataksu kasutamise rahaline limiit võiks olla ülekantav pimedate arvele, et ta saaks selle eest oma või abistaja autole kütust osta.
27. Nõustamine peaks olema tasuta ja koolitused minimaalse tasu eest.
28. Oleks vaja pensioni või toetusi suurendada.

29. Oleks vaja toidukauplust Ringteele Epitari juurde. Tõhustada kuritegevuse vastast võitlust - eriti pimedas on kõhe liikuda.
30. Pangad võiksid raske puudega kliente teenindada tasuta võtmata (kas või sponsorluse korras). Bussijuhid võiksid peatuste nimesid teadustada (eriti pimedas ja talvel).
31. Pimedatega võiks rohkem rääkida, tähelepanu pöörata, nõustada.
32. Pimedatel võiks telefoni kasutamine olla odavam õhtuti. Bussidel peaks number olema suur ja nähtav ning keskmise ukse juures olgu suured klaasüksed kuidagi tähistatud.
33. Pimedatele võiks ka kehtida tasuta parkimine, hoolimata sellest, et ise juhtida ei saa.
34. Puudus on rongiliiklusest, kuna rong võimaldab nägemispuudega inimesel kergemini liikuda ja on turvalisem.
35. Puuetega inimesi puudutavad kohalikud määrused ja seadused võiksid internetis väljas olla.
36. Puuetega inimesi puudutavaid seadusi võiks rohkem selgitada kohalikes raadiotes. Bussipeatuste teadetetablool peaks numbrid suuremad olema.
37. Raadios võiks toetustest, mis on puuetega inimestele ette nähtud, rohkem rääkida.
38. Ringtee 1 lähedal võiks olla kauplus, see kergendaks palju inimeste elu. Nägemisjäägiga inimestele võiks linn ka tööd leida.
39. Ringtee 1 lähedal võiks olla kauplus, see oleks väga oluline; juuksur võiks ka lähemal olla.
40. Ringteel võiks olla toidukauplus. Helifoore võiks olla rohkem.
41. Rohkem kaldteid. Bussidesse pääsemine invaliidile kergemaks. Teed korda.
42. Rohkem peaks inimestele selgitama puuetega inimeste vajadusi, kes tahavad ka end tunda täisväärtuslike inimestena. Terved inimesed peaksid meiega arvestama.
43. Rohkem puuetega inimesi puudutavat infot võiks olla ajalehtedes jm meedias (sotsiaaltoetuste kohta jõuab info alati hilinenult puuetega inimesteni). Bussijaama ei pääse ei valge kepi abiga ega ka juhtkoeraga, sest bussipeatuste kohad on hajutatud. Osadele peatustele pääseb ligi ainult invataksoga, sest peatused on keset platsi. Saabuvatel bussidel puudub kindel platvorm.
44. Rohkem teavitada puuetega inimesi näit. sotsiaaltoetuste jm informatsiooni kohta.
45. Sooviks, et need inimesed (nt linnavalitsuses), kes peaksid seisma ka puuetega inimeste eest, tuleksid ise mõnele puuetega inimeste üritusele ning kohtuksid nendega vahetult. Võiks olla mõni "ümarlaud", kus saaks otse teadvustada erinevate puuetega inimeste probleeme. Uute hoonete rajamisel võiks nõu pidada ka puuetega inimestega (nt l ja viimane trepiaste märgistada eri värvidega).

46. Sooviksin näha märgistatud klaasseinu ja uksi. Et hinnakirjad toodetel oleksid loetavamad.
47. Suurtes kauplustes oleks vaja abi kaupade leidmisel. Info puuetega inimesele jääb sageli hiljaks.
48. Tänavate ületamine oleks kergem helivalgusfooridega. Ringteel oleks väga vaja toidukauplust, sest linnas on väga raske käia (ka sellepärast, et on iseteenindavad). Varem oli kauplus, kuid nüüd on see suletud.
49. Tartu raadios võiks olla rohkem infot, võiks olla vastav erisaade. Autobussipeatused peaksid olema paremini valgustatud ja talvel liivatatud.
50. Vabaõhukontsertide piletid võiksid olla puudega inimeste ja tema saatja jaoks odavamad.